

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

X.

DACZOS LELKEK

VERSES VIGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

II
IRTA

FÖLDES IMRE

Ára 2 korona.

BUDAPEST.

KIADJA M. TUD. AKADÉMIA.

1907.

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR
TÚZBERKI KÓCZÁN FERENCZ ALAPÍTVÁNYÁBÓL

kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.

I.

ATTILA HALÁLA

TÖRTÉNETI TRAGÉDIA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SZÁSZ KÁROLY

II.

ISTVÁN VEZÉR

TÖRTÉNETI DRÁMA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SZÁSZ KÁROLY

III.

POGÁNY MAGYAROK

TÖRTÉNETI SZINMŰ NÉGY FELVONÁSBAN

Irta

GABÁNYI ÁRPÁD

MAGYAR TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

X.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR
TÖRTÉNETI SZINMŰTÁR

TÚZBERKI KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

KIADJA A MAGYAR TUD. AKADÉMIA

X.

FÖLDES IMRE, DACZOS LELKEK

BUDAPEST

1907.

DACZOS LELKEK

VERSES VIGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

IRTA

FÖLDES IMRE

KÓCZÁN FERENCZ ALAPITVÁNYÁBÓL

KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA

BUDAPEST

1907.

250962

MAGYARAKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Franklin-Társulat nyomdája.

I.
1971

DACZOS LELKEK.

Személyek.

Lajos, magyar király.

Margit, királyné.

Perényi Piroska, Kanizsai nádor özvegye.

Pelsőczy Bebek György.

Gemma, az aquilai herceg leánya.

Della Scala Mastino, Vicenza hercege.

Csór Tamás, lipitói ispán.

Rátóti Mártonfia Lesták, czeremóniás mester.

Giovanni Pipino, conte di Minervino.

Poháros Péter, Bebek fegyverhordozója.

Lorenzo, Pipino szolgája.

Gita, Gemma szolgálója.

Egy apród.

1-ső hajtó.

2-ik hajtó.

1-ső udvarhölgy.

2-ik udvarhölgy.

Udvarnok.

Főurak, hölgyek, palotahölgyek, apródok, sólymászok
hajtók, udvari kíséret.

Történik egy és ugyanazon a napon mind a három
felvonás Raguzában.

Idő: XIV. század közepe.

ELSŐ FELVONÁS.

A raguzai vár kertje. Hátul a tenger. Jobbról Perényi Piroska lakosztálya (emeletes, erkélyes épület, ajtajához lépcsők vezetnek fel). Balról Bebek György lakosztálya. (Ugyanolyan ház, mint a más.) Sötét van, később hajnalodik.

I. JELENET.

Lorenzo.

(Perényi Piroska házának lépcsőjén alszik. Hosszabb szünet, Bebek György emeleti szobájából gitártól kísért halk dal hallatszik).

Lesták, Csór Tamás és Pipino jönnek hátulról.

(Csór Tamás, mintha ittas volna, dülöng és Lestákba kapaszkodik.)

PIPINO (nem látja Lorencót).

Hohó! . . . Lorenzo! . . . (Körülnéz.)

Hát ez merre bujkál?

CSÓR (könyörgő hangon, miközben alig áll a lábán).

Lorenzo, édes! Válaszolj, galambom!

(dühösen)

Bujj a pokolba! Szólj hát, hova bujtál?

LESTÁK (leczkértető hangon).

Tán nem beszélnél ilyen durva hangon?
Liptói ispán, nem Liptóba vagy!
Királynál volnál!

CSÓR.

Ördög adta! Hagyj!

LESTÁK.

Részeg! Piha mi pórias dolog!

CSÓR.

Én részeg, én? Eh a föld tántorog.
A fák mozognak Mit? Én részeg, én?
Hisz te dülöngesz! Ó, szegény! sze-
[gény

Elesel, héj! Megfoglak (Lestákba kapaszkodik).
Sohse félj!

PIPINO (ingerült hangon).

Hahó Lorenzo! Merre vagy? Beszélj!
Felelj, bitang!

LESTÁK.

Piha! E durva szócskán,
Ő meg nem indul. Hivd így: Lorencócskám!
Ebben van szín és finom árnyalat.

PIPINO (gúnyosan).

Lesták mester Lesták mester marad!

Csór.

Lorencócskám! Ó jöjj! Hivat Pipino,

Urad, a conte di Minervino!

Lorenzo nem felel.

PIPINO.

Lorenzo hallgat.

LESTÁK.

Lorenzo alszik.

PIPINO (körülnéz).

Hol és merre alhat?

Csór.

Lorenzo részeg. Én esküdni mernék.

Ma minden részeg, minden részeg, szent ég!

Csak én vagyok a józan egyedül!

LESTÁK (összecsapja kezét).

Piha! Mily pórias! -- A földre ül!

Csór.

Ne sértsd az anyaföldet, esztelen!

(Kitárja karjait, mintha megakarná ölelni a földet.)

LESTÁK.

Hahaha : Ráborul!

Csór.

Nem restelem!

Jobb, hogyha én borulok rája most,
 Mintha a föld borul rám hamarost.
 — Ne sértsd! Cusfos szavad ő megveti.
 Elégtétellel tartozom neki! (Megcsókolja a földet.)

LESTÁK.

Még egy ilyen borizű csók s barátom,
 Földrengés lesz az egész világon.

PIPINO (hallgatódzik).

Micsoda dal?.... S mért zeng e nóta vajjon?

Csór.

Huh, tánczos kedvem szottyan, hogyha hal-
 lom! (Lábával üti a taktust.)

LESTÁK.

Pedig ez altató dal....

Csór.

Tánczolok.... (feláll).
 De nem lehet. — A föld úgy támolyog!
 (Fejét mozgatja a dal lassú ütemei szerint.)

PIPINO.

Micsoda dal ez?

CSÓR.

Hogyha minden áron
Tudni kívánod: valaki gitáron
Játszik.

PIPINO.

Hallom. De honnan cseng ez ódon
Szép altató dal?

LESTÁK.

Hogyha nem csalódom —
Bebek György ablakából.

PIPINO.

Eh, Bebek
Lázban fetreng, Bebek György nagy beteg.

LESTÁK.

Apródja játszik, vélem, a gitáron
És altató dalt pönget, úgy találom.
Nem oly beteg ő már, a mint beszélük.
A seb beforrt, eltűnt a láza félig.
Kissé erőtlén s gyöngé még habár,
Úgy gondolom, közénk jöhet ma már,
Ne féltsd! Bebek Györgynek vas a feje!
Száz ily seb!.... S abba sem hal ő bele!

Jó útlefél e vágás homlokán!
 De sok öröm kél majd ennek nyomán!
 Bebek György nemsokára nádor-ispán.
 Máris kipottyant büszke Laczkfi István
 A kegyből. Nagy királyunk nem felejt!
 Ha felemelt s méltatlan vagy: elejt!
 Ha megérdemled: százszoron jutalmaz,
 Kitüntetés, czím, óriás kincs-halmaz
 Úgy hull reád, hogy önként megsokallod....

CSÓR.

De visszaadni szégyenlőn általlod!

LESTÁK.

Nagy ember lesz Bebek György s — érdemes!
 Akárki mondja! Jó szívű, nemes,
 Vitéz, hős szív, kemény fej, tiszta vas.
 A szive mély s a lelke meg — magas.
 Királyunk reszket érte, mint az apja!
 Nem is csoda. Hisz' az a durva szablya,
 Mely Barlettánál megsebezte, nem
 Bebekre tört, — Lajosra! Istenem!
 Ha fel nem fogja Bebek vasfeje:
 Barletta népünk temető-helye!
 S e háború, mely díccsel ére véget,
 Nagy gyászba döntött vón egy nemzedéket!
 De Lajos él, mert megmenté Bebek.
 S a diadal vakítóan remek!

S Lajos hálás: megesküdött ime:
 Nem látja addig az ország szive,
 Raguzában marad, míg fel nem épül
 Pelsőczi Bebek György kemény sebébül!
 Megesküdött s azért hívá ide
 A királynét s az udvart sebtibe:
 Ápolja minden, buzgón ójja, féltse . . .

PIPINO (sajnálkozó hangon).

No, szó mi szó, nagy seb volt, mit kapott . . .
 De küldj hozzá csak gyóntató papot,
 S bevallja, hogy nem adná semmiért se,
 Ha csalódott s reménytelen szerelme,
 Ha szive sebje oly gyorsan hegedne,
 Miként a kardcsapás a homlokán.

CSÓR (Lestákhöz).

A csóka károg! — Én mondom komám.
 Ne szólj Pipino erről! Csak te hallgass!
 Nem szép, ha birka-irhát ölt a farkas.

PIPINO (nevet).

Csak csóka voltam s lám most farkas is!

CSÓR.

S adod a bárgyú birkát, te hamis! (Oldalba löki.)
 Sajnálkozol Bebek megtört szerelmén

Mínthogyha én oly könnyen elfeledném,
Hogy ebben neked is volt szereped.

PIPINO (nevet).

Hazugság!

Csór.

Ejnye! Máris feleded?

A míg Bebek Itáliába harczolt,
Nem inditottál álnok, csalfa harczot
Piroska ellen, hogy megnyerd kezét?
Nem áskálódtál, hogy csak tépje szét
Adott szavát, mert Bebek hűtelen
S arról te nem tehetsz, hogy hirtelen
A léprement s befont szegény leányka,
Kinek szivét a bánat űzte, hányta:
Bebeket s téged faképnél hagyott
S a vén nádorral várta a papot.
Kemény sikerrel vittad azt a harczot.
— Dehát nem tetszett harcsa — bajszkod, arczod!
S bár Bebeket kiűzted a szivébül
— Az ősz nádorhoz ment el feleségül.
Hanem meg is halt két hónapra az —
A vén telet megölte a tavasz.
Piroska csak az esküvő után
Sejté, hogy maga szenved bosszuján,
A nádortól irtózott s még az este,
A nászéj üdvét, kéjét nem keresve,

— Az anyjához szökött haza. A nádor
Két óra meghalt mély búbanatától.
Piroska özvegy most s mégis leány még.
Az ő erényén nincsen semmi árnyék.

LESTÁK.

Most özvegy s kezdheted a harcot újra.

PIPINO.

Köszönöm! (dühösen toppant)

Esküszöm az égi úrra,
Valaki megelőzött ujjonon.

CSÓR.

Kutya van tán a kertben?

LESTÁK.

Ah, hogyan?

PIPINO (egyre dühösebben öklét rázza).

Valaki megkörnyékezé Piroskát!

CSÓR.

Ne dúlj-fúlj, mint a bika, ha pirost lát!
Ne dühöngj! Szólj, miként én, józanon!

PIPINO.

Hah, ördög-adta! Csak tudnám: vajjon
Ki a czudar, ki hozzá jár titokban

CSÓR (Lestákhöz).

Ez részeg.

LESTÁK (elhűlve néz Pipinóra).

Rágalom!

PIPINO.

Ördögbe! Jobban

Tudom, miként ti. Nappal szüzi, szende....

S valaki jár hozzája éjjelente.

CSÓR.

S ez nem te vagy, — azért vagy oly erényes.

PIPINO.

Csak tudnám, hogy ki a sehonnai!

CSÓR.

De nem tudod s ezért vagy oly erélyes....

LESTÁK (Pipinóhoz).

Merészség kell ilyesmit mondani.

PIPINO.

De ha igaz!

CSÓR (dühösen).

No, úgyis csúf dolog!

LESTÁK (elfordul).

Piha

Csór.

Úgy van!

LESTÁK.

Ha rája gondolok:

Egy lovag ajkán ilyen durva vád!

Csór.

Hol hát az a lovag, az angyalát!

Olyat vágok rád, hallod, pislá talján,

Hogy menten ott ülsz Belzebubnak balján!

LESTÁK.

Csak finoman: Ne szitkozódj! Nem illik!

Csór (morogva).

Nehéz finoman szitkozódni mindig!

PIPINO.

Na jó! Ha nem igaz a mit beszéltem:

Itt a fejem!

Csór.

Nem lesz ott!

PIPINO.

Jó! Nem féltem.

Azért küldém Lorencót ma ide,

Hogy lesse ki Piroskát s ízibe

Jelentse nékem, ki az a levente,
A ki az özvegyhez jár éjjelente.

LESTÁK.

No és Lorenzo ?

PIPINO (meglátja Lorencót, ki Piroska háza lépcsőjén alszik).

Ott van ott a bárgyú!

Úgy gunnyaszt, mint egy sebzett, béna szárnyú
Siketfajd.

CSÓR.

Siket. De nem néma ám,
— Minthogy ha horkolását hallanám.

PIPINO.

Az özvegy lépcsőjén szundít a gaz.

(Rázza Lorencót.)

Ébredj Lorenzo ! Fel, te vén kamasz !

CSÓR.

A föld inog én megkapaszkodom !

(Lorenzo fülét húzza.)

PIPINO.

Ébredj !

LORENCO (felugrik).

Mi az ? Ahá ! Most megfogom !

(Megragadja Csór Tamást.)

Ki vagy ? Mi a neved ?

Csór.

Ereszsz ebadta!

LORENCO.

Te vagy hát, a ki minden Istenadta
Éjjen e házba jár!

Csór.

Szavamra: részeg!

PIPINO (megrázza).

Lorenzo, ébredj!

LORENCO (szemét dörgöli).

Ej csak nézek nézek.
Szemem kaprázik... Eh... Nemes Pipino?...
Te vagy uram?... conte di Minervino?

PIPINO.

Így teljesíted, ficzkó, tisztedet?

LORENCO (ásít).

Szavamra, — jobban már nem is lehet!

PIPINO.

Aludtál!

LORENCO.

Az a fő, hogy hol aludtam . . .
Az özvegy háza lépcsajén és ottan
Egygyé kötém a hasznost s kellemest . . .

PIPINO.

Azt hittem, hogy mindjárt kegyelmet esd
S lám orczátlankodik a szemtelen! . . .

LORENCO.

Nem fér fejembe, mért pörölsz velem,
Én jó uram, ki bölcs vagy végtelen'!
Nem vétkezek parancsod ellen én.
Hisz itt aludtam e ház lépcsajén,
S ha bárki felmegy e lépcsőfokon:
Rajtam gázol keresztül s megfogom.

PIPINO.

S gázolt-e rajtad át ma valaki?

LORENCO.

Nem gázolt még az a sehonnai,
Nem gázolt senki, mély sajnálatomra!

CSÓR (Lestákhoz).

Urához illik e bolond: szavamra!

PIPINO (Lorencóhoz).

Hát várj, míg gázol!

LORENCO.

Várok, jó uram

S torkon kapom, akárki lesz ugyan! (visszafekszik).

LESTÁK.

Piha . . . Mily pórias . . . Torkon kapom!

Mondd így: Nyakát lágyan tapogatom.

Csór.

No hát Pipino, mit szól most kegyelmed?

Alaptalan a vádad.

PIPINO.

Csak türelmet.

Vonuljunk hátra. Később visszatérünk . . .

S a pásztorórán tudj' Isten kit érünk.

LESTÁK.

Na, szó mi szó, nem lovagi dolog . . . (indulnak)

Csór (dülöngve ballag utánuk).

Lesták mester, kigyelmed tántorog,

Elesik, héj . . . kapaszkodjék karomba . . .

(megfogja s rátámaszkodik).

PIPINO (Lestákhöz).

Lehet, hogy tervem pórias, goromba...

CSÓR (magából kikelve).

Annál több! — Becstelen!

PIPINO.

S fölötte hasznos!

LESTÁK.

Piha, e gondolat nagyon parasztos...

(El mind a hárman.)

(Világosodik, kis szünet.)

II. JELENET.

Piroska, Lorenzo (a lépcsőn alszik).

PIROSKA (a baloldali ház lépcsőjén jön apródruhában, szőke parókában, kezében gitár, nagyon kimerültnek látszik).

Elaludt végre... Édes kis gitárom,

A te zenédre hunyta le szemét.

S erőt-adó, ifjító, tünde álom

Teríté rája bűvös köntösét.

Az álom a betegnek jóltevője...

Pedig mi más, mint himes lepke ő!

A szárnyai ezernyi színbe szőve...

Gyors röpte könnyed, lágyan lebbenő.

Ezernyi dallam száz s száz változatban; —
 Ezernyi változás, mind egy alakban; —
 Ezernyi szín egy képre rálehelve, —
 S minthogyha mind vidám életre kelne!
 Ezernyi emlék s mégse össze-vissza...
 Ezernyi hang, de mégsem hangzavar —
 Mint egy patak, a melynek tükre tiszta,
 Bár megdagasztá annyi zivatar.
 Üdítő álom, szállj le a szemére,
 S hozz gyógyulást, erőt, hozz enyhe irt!
 Legyen nyugalma, szenvedési bére
 S a boldogság, mit egykor szive birt.
 Áldom nevét, áldom ezerszer is...
 Ha gyűlöl, átkoz is, ha megvet is!
 (Elmélyedve áll, majd lejön a lépcsőn. El-elfojt egy-egy ásítást.)

(Pajkosan.)

Apród uram, gyerünk. Aludni vágyom.
 Aludni ringó-bingó, selymes ágyon,
 A míg szívem az álom kelyhit iszsza...
 Vagy két hete virrasztok. — Össze-vissza
 Tíz órácskát aludtam tán azóta...

(Elfojtott kacagással).

...És ő nem ismer a derék apródra!
 Nem tudja, hogy Piroska az, ki nála
 Virraszt s hiven vigyáz parancsszavára!
 Ó, hogyha tudná, ó... ha sejtené!...
 ...De hagyjuk, mert szívem szakad belé!...
 Álmos vagyok... a szemem leragad...

(Bóbiskolva megy a jobboldali lépcső felé).

A szellő szárnyán álmos dal fakad...

Aludni tér az apród s reggelen

Már mint Piroska újra megjelen...

(Ráhág a lépcsőn alvó Lorencóra).

Ki az? Szent Isten!...

LORENCO (felugrik, diadalittasan).

Rám gázolt!

PIROSKA (könyörgő hangon).

Bocsáss meg!...

LORENCO.

Ki vagy? Mutasd az arcod!... Hallod?

PIROSKA (befut a házba és becsapja az ajtót).

LORENCO.

Állj meg!

Nem áll meg, bárhogy kérem!... Elfutott!

Nevét se mondta!... Ó, az átkozott!

(Nagyot kiált, tölcserít csinálva kezéből.)

Pipino, héj, uram!... Te bölcs... Te nagy!...

Nem mondanád meg, hogyhát merre vagy?

Csak nem kereslek egész Raguzába!...

(Pipino jön Csór és Lesták kíséretében.)

Hej, jó uram, rám gázolt ám a lába!...

III. JELENET.

Pipino, Csór, Lesták, Lorenzo.

PIPINO.

Rád gázolt valaki?...

LORENCO.

Rám, hála Isten!

PIPINO.

Egy férfi?

LORENCO.

Az!...

PIPINO (erszényt dob eléje).

Tiéd ez erszény itten.

LORENCO (zsebvágja).

Sejtém! Ezért mondtam, hogy hála Isten!

PIPINO.

Ki volt?

LORENCO.

Egy apród.

PIPINO.

Mit szólnsz, Csór Tamás?

CSÓR.

Hm... Azt, hogy egy vidám arcz-csattanás
Észhez téríthetné, — ha — volna néki! —
Mert, a mit álmodott, valónak véli.

LORENCO.

Igazad volna, ha nem volna reggel
S ha nem láttam vón' két látó szememmel.

PIPINO.

Ki volt az?

LORENCO.

A nevét maga se tudta,
Mert kértem, esdekeltem s hallgatott. —
De úgy találjak a mennybéli útra,
Hogy csillogó apród-ruhája volt.
Szőke haját most is mint hogyha látnám,
Szépen megült aczélos büszke vállán.

LESTÁK.

Hm... Szőke apród nincsen itten egy sem!

LORENCO.

No mán ezért ha kell meg is verekszem!

LESTÁK.

Eh... Szőke nincs, ha mondom.

PIPINO.

Hát Bede?

LESTÁK.

Az barna.

PIPINO.

Hát Drugeth?

CSÓR.

Az fekete

PIPINO.

És Ugali Pali?

LESTÁK.

Piros.

PIPINO.

S Apor?

CSÓR.

Az zöldes, mint a száradó kapor.

PIPINO.

S Vörös Tamás?

LESTÁK.

Barnás.

PIPINO.

S Gellét?

CSÓR.

Kese! . . .

Az ő hajának nincsen színe se.

LESTÁK.

Nincs szőke apród udvarunkban, mondom.

CSÓR.

S te megjutalmazád e gazt bolondon!

LORENCO (dühösen).

Eh, esküszöm, hogy szőke volt és apród!

Csór (Pipinohoz).

S még esküszik! Dugass fülébe taplót
S csiholj tüzet beléje, mert hazug!

PIPINO (haraggal).

Lorenzo!

LORENCO.

Ó, hogy nincsenek tanúk!

Csór.

Ez a szerencséd! (Pipinohoz.)

Bámulok a merszén,

Hogy hazudik!...

LESTÁK.

Egy súlyos, tele erszény
A bambából is szónokot farag, —
S fantáziája az égig szalad!

PIPINO (haraggal Lorencához).

Igy hát, te czenk, hazudsz a pénzemért!
Reszkess, urad ez egyszer tetten ért!

LORENCO.

De jó uram!

PIPINO (lábával toppant).

Hallgass!

LORENCO (éktelen haragra gyúlva).

Hát itt az erszény! (Lába elé dobja az erszényt.)
 Ha nem hiszel, nem volnék jó keresztény,
 Ha elfogadnám! — Légy boldog vele,
 Ha ily kevés szolgád becsülete!
 De azt mondom: többé — az angyalát —
 Nem gázol ingyen senki rajtam át! (Elrohan.)

IV. JELENET.

Előbbiek Lorencó nélkül.

LESTÁK.

Elment.

Csór.

S az erszényt itt hagyá. No lám,
 Nagyobb bolond, a mint én gondolám!

(Felveszi az erszényt.)

PIPINO.

A pénzt itt hagyta? — Akkor nem hazudott!
 Nem is találsz szolgáim közt hazugot!
 A pénzt itt hagyta.... mily becsületes!

CSÓR (nevet).

De mily becsületes... Természetes!

(Mutatja a kifordított erszényt.)

Üres!

PIPINO.

S a pénz?

CSÓR.

Elvitte... Ej, no lám!

Kisebb bolond, miként én gondolám!

(Pipino vállát veregetve.)

Ej-ej... Busulnod nem kell még ezer!...

Egy szőke apród annyi pénzt megér!

LESTÁK.

Hahaha... Így felülni!... Ó, te jámbor!

Így jár kinek szívébe csalfa Ámor

A féltékenység nyilait lövé!...,

CSÓR.

Tiéd a féltés... Ám a pénz övé!...

PIPINO (haraggal).

Kerüljön csak kezembe a czudar!...

Az ütlegekben sem leszek fukar!...

(El mind a hárman.)

(Margit jön jobbról az 1-ső és 2-ik udvarhölgygyel. — Margit szép, fiatal.)

V. JELENET.

Margit, 1-ső udvarhölgy, 2-ik udvarhölgy.

MARGIT (1-ső udvarhölgyhöz).

Kiáltt csak: fenn van-e?

1-SŐ (udvarhölgy a jobboldali ház felé fordulva felkiált).

Piroska! (Szünet után.)

Alszik.

2-IK.

Eh, hangosabban, mert ez fel se hallszik. (Kiált.)

Piroska, alszol?

MARGIT.

Rázd csak a kaput!

1-SŐ (rázza a kaput).

Alszik

MARGIT (kaczagva).

Csak rázd. Aludjék, hogyha tud!

PIROSKA (Megjelenik az erkélyen, női ruhában, kibontott fekete hajjal.)

VI. JELENET.

Előbbiek. Piroska.

PIROSKA (ijedten).

Ki zörget, szent Atyám . . . (Letekint, meglepve.)
 A királyasszony! (Meghajol.)

MARGIT.

Haragszol?

PIROSKA.

Ó, fölség, dehogy haragszom!

MARGIT.

Oly szép a hajnal, minden úgy ragyog . . .
 Lásd, már öt óra óta fenn vagyok.
 Mindenkit fölverék s most téged is . . .
 Látod Piroska, ez a — nemezis!
 Tegnap reggel későn kelék. Az álom
 Fogságba tartott hímes nyoszolyámon,
 És úgy szerettem vón' aludni még.
 S nem lehetett. Fölráztak a derék
 Udvarhölgyek s én bosszút esküdék!
 Alig repült tova az éjszaka,
 Alig pirkadt a hajnal ajka ma,

(kaczagva)

Felráztam őket s szép udvarhölgyeim
 Álmosan állnak most köröttem im.

1-SŐ...

De felség, én...

MARGIT.

Bóbiskolsz, ne tagadd!

2-IK.

Ah, én nem...

MARGIT.

A szemed is leragad! (Piroskához.)

S te?...

PIROSKA.

Mi tagadás, én álmos vagyok.

MARGIT.

Aludni már ma senkit sem hagyok...

Csak jőjj, édes szívem; no jőjj te is!...

Kivételt nem ösmer a nemezis.

PIROSKA (mosolyogva).

Felséged oly kegyes!...

MARGIT (meghajol, kaczagva).

Ó, köszönöm!

PIROSKA.

Jövök, jövök, csak megfésülködöm.

MARGIT (pajkosan).

Hanem ne tartson néhány óra hosszat!
Hajad ki és be ne soká bogozzad,
Mert — felköltetlek újra, kis hamis . . .

PIROSKA.

Azonnal itt leszek . . .

MARGIT.

Nos, várlak is.

PIROSKA (el az erkélyről).

VII. JELENET.

Előbbiek, Piroska nélkül.

MARGIT.

Nos, hölgyeim, hogy tetszik hát a hajnal?...

(Szünet után, elmélázva.)

Szivem, szemem megittasul belé! . . .
Hol hát a költő, a ki ihlett ajkkal
Varázsát, báját hiven zengené! . . .
Nézzétek im . . . a tenger, mily sima . . .
A susogása csöndes, szent ima.
Az égnek boltja — templomboltozat,
A lengő pára — szálló áldozat,

És a virágok a hívők, a kik
 — A míg szemükbe könnyesepp csillanik, —
 Minthogyha sűgva-bűgva zengenének
 S minthogyha hymnus volna ez az ének!
 . . . Ezentul mindig félőtkor kelűnk . . .

1-SŐ (meglőki a 2-ikat).

Hallottad?

2-İK.

Jaj! . . . Nagy Isten, légy velűnk!

1-SŐ (meghajol).

Úgy lesz, felséges asszony, mint kívánod . . .

MARGIT.

Más színbe fősti az egész világot
 A hajnal, e csodás festő keze
 S az is színes, minek nincs — színe se.
 Az ég se kék, de rózsaszínbe játszik . . .
 A vízre hull s a tengerkék — se látszik:
 Rózsás fátyol hullámszik habjain . . .
 S ez az egész világ szép rózsaszín,
 Mintha ígézet játszanék velűnk . . .
 — Ezentul majd négy órakor kelűnk.

1-SŐ (sűgva másodikhoz).

No több se kell!

MARGIT.

Mit mondtál?

1-SŐ (meghajol),

Csak parancsolj!

MARGIT.

A levegőbe' mintha dús aranypor
Himbálódznék, oly fényes csillogó . . .
A kis virágok kelyhén villogó
Harmat szemecskék néznek a világba
Kiváncsian kacsintva, kandikálva,
Míg jő a méh, a csalfa csapodár . . .

1-SŐ (mosolyogva, de mégis félve).

Ezentul le se fekszünk, úgy-e bár?!

MARGIT.

Ha ép kívánod, te megteheted . . .
Mit látok? . . . Oh, ti megijedtetek!
Csak tréfáltam! . . .

(Piroska jön.)

VIII. JELENET.

Előbbiek és Piroska.

(Női ruhában, fekete hajjal.)

PIROSKA (meghajol).

Kivántad s megjelentem . . .

MARGIT.

De nem haragszol érte úgy-e szentem?

PIROSKA (fejét rázza).

MARGIT (megöleli vidáman).

Nem? . . . (az udvarhölgyekhez)

Hagyjatok magunkra. Menjetek . . .

Majd nemsokára hivlak bennetek'.

(Udvarhölgyek el.)

IX. JELENET.

Előbbiek a két udvarhölgy nélkül.

MARGIT (leül a gyeppadra).

Most ülj le mellém s gyónj, édes szívem.

PIROSKA.

Gyónok királyném őszintén s hiven,

De nem merek leülni . . .

MARGIT.

Ejnye! Mért?
Ha én mondom!

PIROSKA.

Ne kérd az Istenért!
Ha leülök: elalszom! . . .

MARGIT (kaczag).

Úgy csak állj.
Bóbiskolj! Ebben is van néma báj.
S te oly szép vagy! (Megöleli.)

PIROSKA.

Királyném!

MARGIT.

Nos, beszélj.
Mivel, hogyan s miképpen telt az éj?

PIROSKA.

Jobban van . . .

MARGIT.

Ki? . . . A nevét most se mondod?
Ki látott ily bohókás kis bolondot?
A nyelved' égeti Bebek neve?
Ki sem ejtéd s pirulsz már eleve!
— Hát hogy aludt? . . .

PIROSKA.

Fájdalmai miatt

Álmából egynehányszor felriadt.

De láza nincs s én azt hiszem: ma már

A legjobb lesz, ha a szabadba jár.

MARGIT.

Mit szól az orvos?

PIROSKA.

Tegnap este mondta:

A seb heged s kisebb a baj naponta.

Ha úgy kívánja — már ma kimehet.

MARGIT.

És ő nem ismert még meg tégedet?

Nem sejti, hogy a hű apród, a ki

Két héten át nem rest virrasztani

Kórágya mellett s egyre félti, ójja: —

Nem érzi, hogy hűségesebb ápolója:

— Ki feláldozná érte a világot, —

Piroska, kit valaha úgy imádott?

PIROSKA (fejét rázza).

Piroska barna s lelke szomorú;

A szőke apród pajkos, víg fiú!

MARGIT.

— S az apród éber és fáradhatatlan.
A míg Piroska álmos s akaratlan'
Elalszik menten itt álló helyében . . .
Sajnálak édes . . . menj aludni szépen.

PIROSKA (fejét rázza).

Ó, most már úgy se érdemes!

MARGIT (megöleli).

Te árva,
Agyonhajszolt, bóbiskoló madárka!
Ne félj! Boldog léssz! Elmondom neki,
Hogy egykori arája szereti . . .
Imádja most is . . .

PIROSKA.

Ó, ne tedd! — Hazudnál!
Mi elszakadtunk már a válasz-útnál!
Én jobbra mentem és ő balra ment,
Míg a királylyal harczolt odalent.
Csélcsap volt, hűtelen! S én büntetésül
Kanizsaihoz mentem feleségül.

MARGIT.

Özvegy vagy . . .

PIROSKA.

Más virága fővegén:
Már más arát talált a vőlegény.

MARGIT.

Csak bosszúból jegyezheté el őt
S te vagy a bálvány a szive előtt!

PIROSKA (búsan fejét rázza).

Ő nem szeret és én se szeretem!
A bús özvegység az én végzetem.
De ő boldog lesz! . . . Hallom: szép arája.
A szive kincsét, üdvét megtalálja!

MARGIT.

Bocsáss meg, édesem, de a hibás
Én azt hiszem, te voltál, senki más. —
A kósza hír sokat regélt felőle,
A míg Itáliába' volt a hős . . .
De Isten tudja — mi igaz belőle?
Azt is hazudta, hogy titokba' nős.
Ki tudja, mért s ki költé rossz hírét?
Valami ferde szándék s — elhivéd!
A mit tevé, az gyarló emberi.
— Jajong a megcsalt, ám mellét veri:
Hohó! . . . Ő sem szerette csalfa párját,
Imé már mással a templomba várják!

Bebek is így! — A mint hírül vevé,
 Hogy elhagyád, hogy nem vagy már övé:
 Kereste, mindhiába, — a halált . . .
 Míg végre is egy menyasszonyt talált.
 S ha azt hiszed: szereti őt, csalódol.
 Most is te vagy, kinek szerelme hódol!

PIROSKA (szomorúan fejét rázza).

A mi szerelmünk alkony-pirkadása . . .
 Most még piros, mert szivünk vére festi . . .
 Denevér-szárnyát az éj ráereszti . . .
 És soha többé nem lesz virradása.
 A míg az éj közelg csillagtalan',
 — Elveszti egymást két világtalan!

MARGIT.

Nos, csillagot kell festeni az égre
 S szemük világát visszaadni végre.
 A két vakot egymáshoz kell vezetni:
 Tanuljon látni s ujjonon szeretni!
 Haláltól óvta meg Bebek a férjem . . .
 Hálás vagyok! . . . Dicső leszen jutalma!
 Csak azt várom, hogy új erőre térjen,
 S rájár a rúd majd hős Bebek uramra.
 Elmondom néki titkosan, apródon,
 Hogyhát Piroska volt az én apródom,
 A szöskeke apród, ki őt ápolá! . . .
 Ő meglepődik s nem késik soká!

A jegygyűrűt Gemmának visszaküldi . . .
 Piroska karját a karjába ölti
 És visszatér szemük világa szépen.
 Sőt csillagot is látnak majd az égen!

PIROSKA (összetett kézzel könyörögve).

Ne tedd! Királyném, óh, csak ezt ne tedd!

MARGIT.

Ha így beszélsz, miként szeretheted?

PIROSKA.

Nem szeretem!

MARGIT.

Hát gyűlölöd, no jó!

— Azt véled, én is vak vagyok, bohó?

PIROSKA (határozottan).

Ó, nem szeretem, mert . . . (halkan).

Ő sem szeret.

Tudom, meggyűlölt, átkoz engemet.

(Szünet után.)

S ha szeretném is, ha ő is szeretne:
 Annyit nem ér nekem az ő szerelme,
 Hogy összetörve lássak egy szívet . . .

MARGIT.

Nem értelek . . . Ha a szíve tied . . .

PIROSKA.

Van még egy szív, ki érte feldobog . . .
 Az ő menyasszonyára gondolok.
 Nem ismerem, nem láttam még, de szánom.
 Üdvét ne kérje tőlem senki számon.
 Inkább epedjem el titokba szomjan,
 Mint boldogságomat orozva lopjam! . . .
 Inkább legyen csillagtalan az éjem,
 De csillaghullás engem ne kísérjen!
 Ébredjek bár rügyhervasztó tavaszra:
 Tavaszát más miattam ne sirassa!
 Fehér palást a boldogság . . . belőle
 Oly gyorsan készül másnak szemfödője . . .
 Szenvedtem eddig, szenvedek tovább is . . .
 De én miattam ne szenvedjen más is!

MARGIT (meghatva).

Jőjj a szívemre . . . Ó, azt vallja mindez:
 Nemes hölgy vagy és Bebek Györgyhöz illesz!

(Megöleli és megcsókolja.) — (Lajos jön Lestákkal.)

X. JELENET.

Előbbiek, Lajos és Lesták.

LAJOS.

Jó reggelt . . . Oh, mi bájos pásztoróra!
 Ép jókor érkezék — a csattanóra,

S egy el nem csókolt csókot zavarok . . .
Segítsek? . . .

PIROSKA (meghajol).

Felség, hogyha akarod! . . .

(Margitot szeliden Lajos felé tolja.)

LAJOS.

Édesebb vón, ha lopnám, úgy hiszem . . .
De hogyha adják, úgy is elviszem!

(Megcsókolja Margitot.)

MARGIT.

Őszinte tolvaj s hozzá mily kegyes!
Ez áldozatkészség dicséretes . . .

LAJOS.

Sőt többet mondok: nagy jutalmat ér.

MARGIT.

Tán pálma tetszik, vagy talán babér?

LAJOS.

Csak egy virág! Ne fáradj; tépek én . . .

(Megcsókolja, Lestákra mutat, ki elfordul.)

Lesták mester szégyenkezik — szegény
Azt véli, hogy a csók — nagyon parasztos.
Lesták mester, nem ért kegyelmed ahhoz.

LESTÁK (zavarban).

Csak tessék, felség, hogyha akaródnak!...
Felséged oly finoman csókolódnak...
Van benne lágyaság, szín, van benne báj...

LAJOS.

Az én csókomról ne filozofálj...

LESTÁK.

Csak bonczolom, szétbontom finoman.

LAJOS.

Ne fáradj! Sohse bontsd azt szét ugyan!
Jobb lesz: nézd meg, hogy fenn van-e Bebek?
És hagyd a csókot.

LESTÁK.

Felség, már megyek (gyorsan indul)

LAJOS.

Csak finoman, mester, ne póriasan!
No, ne siess!... Nem illik... Ejnye, lassan...
Egyenesen, mint holmi szilvafa...
S minthogyha nyársat nyeltél volna ma!
Így mester, így!... Jól van!...

LESTÁK (boldog mosolylyal hátra lép, aztán el).

LAJOS.

Egek ura!
Lesták mester derék egy figura!

XI. JELENET.

Előbbiek, Lesták nélkül.

LAJOS.

Vicenza ostromán történt vele:
Együtt nyargalva vágtatánk bele
A legtüzesebb harczi forgatagba,
Midőn egy sebesült kardot ragadva,
Lesták mester fejére vágni készül,
S ő nem előzi meg, hamar, vitézül,
De prédikálni kezd, hogy fejbe vágni:
Nagyon parasztos; szebb helyette bármi!
És szidni kezdte a vitézt keményen.
Annak megállt a sujtó kard kezében.
Azt hitte, hogy bolond az Istenadta
S Lesták mestert finoman futni hagyta.

MARGIT.

S mi történt, mondd, a sebesült vitézzel,
Ki kardját vesztve ott állt pusztá kézzel
A harcz ölén? . . .

LAJOS.

Ó, gyengéd női lélek!
Míg én derűs históriát mesélek,
Egy gyáva hősről, ime azalatt
Szivedből csak ez egy kérdés fakadt,
Hogy mi történt a sebesülttel ott? . .
Ne félj: ő él, bár elfogtuk legott.

(Lesták jön, Lajos odamegy hozzá, beszélgetnek.)

MARGIT (észreveszi, hogy Piroska lecsukott szemmel a fának
támaszkodik).

Piroska . . . Alszol? . . . (megérinti vállát)

PIROSKA (felrebben).

Ó, dehogy aludtam! . . . (Körülnéz.)
Felség . . . Ki az? . . . Nem a király az ottan?

MARGIT (nevet).

Hiszen beszéltél már vele . . . No lám!
Aludtál mégis! Rögtön gondolám . . .

PIROSKA.

Bocsáss meg.

MARGIT.

Nincs mért. — Két hétig virrasztál . . .
Menj hát aludni . . .

PIROSKA (fejét rázza).

Az már úgy se használ . . .

MARGIT.

Nem ez az ok! Megsúgjam-e előre?...
— Bebek ma jön először levegőre!...
Ime megjelent a pír e szende arczon...

PIROSKA.

Sétáljunk, felség, mert megint elalszom!

MARGIT.

Gyerünk.

LAJOS.

Bebek vár. Hölgyeim, bocsánat!
(Margithoz.) Később lejövök, édesem, utánad.

MARGIT.

Jó, itt leszünk a kertben valahol.
(Piroskához). Ott csönd van és te bátran alhatol.
(El Piroskával jobbra.)

LAJOS (Lestákhöz).

Gyerünk Bebekhez.

LESTÁK.

Itt jön ő maga.

(Bebek jön, homloka bekötve, beteges, sápadt, komor.)

XII. JELENET.

Lajos, Bebek, Lesták,

LAJOS (meglepve).

Hogyan? ... Bebek? ...

BEBEK.

Felséged óhaja,
Hogy szólni kíván vélem, meghatott.
Parancsnak vettem s ime itt vagyok.

LAJOS.

Látszik: ma vagy először levegőn:
Sápadt vagy.

BEBEK.

Ó, ne szólj oly résztvevőn!
Nem szeretem, ha sajnálkozva néznek.

LAJOS.

Tudom. Ez fáj a hadverő vitéznek.

(Megöleli.)

Derék barátom, hogy vagy, czimborám?

BEBEK.

Mint részeg lepke nyár-est biborán.
— A patvar tudja! gőzös a fejem,
Bár szellőzött kapott e sebhelyen.

LAJOS.

Egy csöpp, hogy elszeleltél véle innen.

BEBEK (keserűen kaczag).

Eh, nem megy oly hamar. Már azt kell hinnem,
Sok szenvedés van még számomra hátra,
Ha ez se juttatott a túlvilágra.

LAJOS.

Keserű élcz s bocsáss meg, íztelen.
Bár hősi voltod' szívből tisztetem,
Kislelkűnek tartlak, ha így beszélsz.

BEBEK.

Valóság ez, királyom és nem élcz!...

LESTÁK (félre).

Mint látom, itt fölösleges vagyok,
Finoman lejtve majd elballagok... (El).

XIII. JELENET.

Bebek, Lajos.

LAJOS.

Hallgass meg. Ime véget ért a harc,
Győztünk. De annyi zsákmány, hadi sarcz,

Világra szóló hírnév mind mit ér?
 — Büntetlen a kiontott ifjú vér!
 Hallom — Johanna visszatért honába...
 S vele kaczag most a kétszinű pápa...
 — Öcsém halála bosszuért kiált
 S nem engedi aludni a királyt.
 E gondolat testté lesz újra bennem:
 Másodszor kell Itáliába mennem!
 Kaczag a gyilkos nő, az átkozott!
 Igazságot kell szolgáltatnom ott,
 Ha minden gyáva s minden hittelen!...
 Velem az igazság s nagy Istenem!
 Érts meg Bebek, harcz lesz megint, tehát
 Élned kell, mert szükségem van reád!

BEBEK (lelkesen).

E szózaton a sebesült föleszmél!
 E hír jobb ír ezernyi csodaszernél!

LAJOS.

Sejtém; a háborút eszedbe hozván
 Felrázhatlak, te alvó, rest oroszlán!

BEBEK (kardjára üt).

Menjünk, királyom... Én már kész vagyok.

LAJOS.

No ne siess... Eltelnek hónapok,
Míg a nemesség felmászik lovára,
Ha mondja is, hogy kész már nemsokára.
Még egyet. — Én meghívtam valakit.
...Neked arád van, úgy hallottam itt.

BEBEK (fogát szívja).

Igen. Szép is. Jó is, meg kedves is...

LAJOS (szemébe néz).

Légy boldog már, édes szolgám, te is.
Megérdemled, én szívemből kívánom.

BEBEK (keserű humorral).

Boldog leszek, parancsolj csak, királyom.

LAJOS.

Ma szép napot szereztem im neked!
Meghívtam Conpenesco herceget
És Gemma lányát, menyasszonyodat.

BEBEK.

Jóságodért köszönetem fogadd.

LAJOS.

A fegyverhordozód, kit jegyessed
Várába' hagytál, már megérkezett.

Ők néhány órát késnek még csupán.
 — Akarom, hogy egy röpke hét után
 Tartsuk meg esküvődet, mert ha majd
 A harczy kedv a háborúba hajt,
 Napok lesznek csak a mézes hetek...

UDVARNOK (jön).

Felség, a tanács összegyűlt.

LAJOS.

Megyek.

(Udvarnokhoz.)

Igaz. Mondd a királynénak, ne várjon,
 A munka hív.

(Udvarnok el.)

BEBEK (a ki meglepetve hallgatta előbb Lajost, elhölve néz
 maga elé).

Köszöntelek, királyom.

LAJOS.

No lám, ép itt jön fegyverhordozód. (El balra).

POHÁROS (hangja).

Hát sohse ér már véget e bozót?
 Vagy két órája járok jobbra-balra,
 De nem találok az én nagy-uramra.

(A színpa jön.)

XIV. JELENET.

Bebek, Poháros.

POHÁROS (meglátja, kitörő örömmel).

Itt van, la! Itt van!... Édes jó uram!

(Eléje térdel, kezét csókolja.)

Te vagy valóban?...

BEBEK (a ki elhűlve néz a király után).

Eh... eressz ugyan...

POHÁROS.

Nem ismersz meg tán... Én vagyok Poháros...

A boldogságom a menynyel határos!

Nagy jó uramat örvendezve nézem...

Hisz jól van már... Fel is épült egészen.

(Szünet után, miközben Bebek egyre a király után néz.)

Nem kellek már?...

(Nagyot ránt a vállán, elszontyolodva.)

Jó, elmék messzire...

(Dühösen.)

A hetedik pokol fenekire.

(Indul, vissza-visszanéz).

BEBEK (végigsimítja homlokát).

Péter szolgám.

POHÁROS (megáll).

BEBEK.

Láttál-e valakit,
A kit a tűzes mennykő meglapít?

POHÁROS.

Nem én!

BEBEK.

Hát nézz rám.

POHÁROS.

Hájszen' nézdegélek.
De úgy segítsen engem a szent lélek,
Ha ménküt látok... Ménkü-nagy kötés
Van fejedén, de nem ménkü-ütés.

BEBEK.

Mi hír? beszélj hát. Mit csinál arám?

POHÁROS.

Köszönöm. Szép és mög is gyün ma ám
Az apjával, meg teljes udvarával.

(Félénken pislog.)

Egy ifjú herczeget is hoz magával,
A kit nem ismersz...

BEBEK (sötétén).

S az itt mit keres?...

POHÁROS (pislog).

Úgy gondolom... az olyan — mindenese...

A hercegnő a keztyűit leejti

Naponta többször s mindig elfelejti.

Mastino herczeg úr, keresi mindig.

... Keresi mindig... s megtalálja mindig...

— Nincs baj ugyan... De mán ez mégse illik.

Jó: egyszer-kétszer. Ámde mindig-mindig!...

Én le is néztem, bárha herczeg is...

Ki is gúnyoltam, bárhogy herczeg is.

«Fegyver-hordónak» csúfolt a bohó!

S én visszavágtam: «Keztyű-hordozó»...

BEBEK (ajkát harapja, a fának támaszkodva hallgatta. Egyik

keze a fa ágán van, elfojtott dühében annyira meghajlítja,

hogy az erős faág csaknem a földet éri).

Majd számolunk!

POHÁROS (félre, elhülve.)

Közelg a zivatar!

Hogy néz reám! Csak tudnám, mit akar!

Jobb lesz más útra térni a beszéddel...

(Fenn.)

Igaz, uram! Azt nem is mondtam még el,

Hogy mint sülyedtem, képzeld, én szegény!...

Fegyverhordóból mivé lettem én!...

Teherhordóvá!... Szent hitem habár,

Hogy nem minden teherhordó számár;

Mégis számárnak érzem magamat!...
 — Nőhöz menék e néhány hét alatt,
 Míg oda voltam!... Nőhöz mentem, érted?

BEBEK (csodálkozva).

Egy nőhöz mentél? aztán mire kérted?

POHÁROS.

Ő kért meg engem. — Elvett egy leány!
 Tudod, uram, szemet vetett reám
 Menyasszonyod szolgálója: Gita.
 Szelid, miként egy egynapos gida.
 Művelt olasz lány! Ehhez szó se fér!...
 Képzeld, uram: olaszul is beszél!
 — Addig könyörgött, míg egy holdas estén
 Elcsábított s a fejemet elvesztvén,
 Igent mondtam s ő hívta a papot,
 Ki rögvést véle össze is adott.
 Titokba' vett el: félti az állását,
 Nehogy a hercegnőtől elbocsássák...
 S így egy csókot sem kaptam még, habár
 A feleségem hét-nyolcz napja már!...
 Úgy kell! Mért mentem nőhöz, én számár!...

(Ránéz Bebekre, ki komoran áll, ugyanugy, mint előbb).

Uram, te bús vagy!... Édes nagy-uram!...
 — A keztyű bánt?... Felejtse el ugyan!...

(Pislog.)

Bár én azt mondom s nem mondok bolondot,

Én azt mondom, (Nem mer Bebekre nézni),
 Hogy hát semmit se mondok!... (Elsompolyog.)
 BEBEK (utána néz, mintha utána akarna menni, tétovázás
 után végig simítja homlokát).

Leány-hűség! Levél a nyárfa gallyán —
 Az első szellő meghajlítja már!
 Az első szélvész ostromára csalfán
 Ölébe szédül s véle tova száll!
 S hiába néz utána már a nyárfa,
 Nagyon magas! hogy látna hát a sárba?

XV. JELENET.

Piroska, Bebek.

(Piroska álmosan, félig alva megy a jobboldali ház felé, nem
 látja Bebeket.)

BEBEK (meglepve, kiszalad a száján).

Piroska!...

PIROSKA (megfordul).

Szólítottál?...

BEBEK.

Én?... Nem! Én nem.

PIROSKA.

De úgy hallottam...

BEBEK (félbeszakítja).

Hallottad? — Nem értem!

A szellő volt... Vagy tán egy méhe dongott...
Vagy... Mit tudom, hogy értsem ezt a dolgot...

(Összeszedi magát, gúnynyal).

Hát Raguzában van a szép nagyasszony?...
Bizonyynyal, hogy üdülve jól mulasson!...

— Vagy tán meghallád, mily beteg vagyok,
És gondolál magasztosat, nagyot!

Mindent felejtve, egy perczet se késve

Lejöttél, azt hívéd: — a temetésre!

Kegyes vagy ó...

PIROSKA.

Kegyes, mert hallgatok...

Kegyetlen is lehetnék. Volna ok!

Kegyetlen kérdésedre volna más

Kegyesebb válasz, mint a hallgatás?

(Szünet után.)

Jól érzed már magad?

BEBEK (egyre erőltetettebb vígsággal).

Ó kitünően!

Megtérő kedvvel, duzzadó erőben

Kaczagok elmúlt bajomon bohón.

Lóránt apród vala az ápolóm,

A királyné apródja. Ismered?

PIROSKA (fejét rázza).

BEBEK.

Derék fiú! Bohókás, víg gyerek!
 Megösmerém s nem leltem benne gyöngét.
 Szíve erős, míg ifjú lelke gyöngéd.
 Két hétig állt az ágya megvetetlen.
 Két héten át virrasztott törhetetlen,
 Emberfeletti gonddal egyedül!
 — De alhat is mostan kegyetlenül!
 A leghívebb barát, kit ösmerék!
 Embernyi ember, bár gyereknyi még!

(Piroskát nézi.)

Lórántot két hét óta ösmerem
 És mégis olykép tűnik fel nekem,
 Mint hogyha régtől láttam volna... Ejnye...
 Nem lepne meg, ha a rokonod lenne...
 Hasonlítottok...

PIROSKA.

Én nem is ismerem...

BEBEK.

Vagy tán káprázat játszik én velem?
 Ilyen az arcza, minden mozdulatja...
 Tán néki is Perényi volt az atyja...
 Atyádnak öcsese.

PIROSKA.

Akkor tudnék róla.

BEBEK.

Vagy csak nekem tűnt ez fel? A manóba!...
 Eh, azt hiszem, hogy bármilyen csodás:
 Igézet és káprázat, semmi más.

PIROSKA.

S ki gyógyulásod szivéből kívánta:
 Menyasszonyod hálás lesz majd iránta.

BEBEK (mint hogyha kellemetlenül érintené).

Menyasszonyom?... Azt mondád?... Úgy
 [lehet...

— Arámat te még nem is ismered?
 Úgy-é?... Megjön ma még. — Én várva-várom
 Hajóját ott a messze láthatáron!

(Egyre jobban nekibuzdulva, ám lelkesültsége sokkalta erőltettebb, mint igaz.)

Legszebb leány a legszebbek között,
 Tündér, ki ember-testbe költözött.
 Finom lényének méltó párja nincsen.
 Születésnapját ülheté az Isten,
 S a boldogság áradhatott szivébül,
 Midőn teremté öndicséretéül.
 Vagy tán lenézett az ég biborán át
 És megsokallva angyalai számát,
 A legszebbet földünkre küldte le;
 A sok csupán egyet veszít vele;

De egy sokat nyer és... ez én vagyok.
 Felém az üdv s a boldogság ragyog...
 — S te persze gyászolsz! Hja, ilyen az élet...

PIROSKA.

Én gyászolok és örvendek te véled,
 Hogy szived végre boldogságra lelhet...
 Lelkemmél érzem, hogy megérdemelted...

BEBEK (Szemébe néz).

Betegnek látszol...

PIROSKA.

Semmi... semmi... hagyj...

BEBEK.

Arczod halvány, rózsája mind lefagy...
 Megtörtén állsz itt... szempillád lezárva...

PIROSKA.

Fáradt vagyok. Hosszú utat bejárva
 Jöttem s most nyugalomra szomjazom.

BEBEK.

Nos, megtalálod itt, e gyeppadon.

PIROSKA (leül).

BEBEK.

Te szenvedsz!

PIROSKA.

Én?... Miért?... Mert úgy szeretnéd?
 Nem bántja lelkem' semmi játszi emlék!...
 A multat elfeledte s oly nyugodt!...
 Mostan pihen, mit egykor nem tudott!
 A tenger tükrén nincs több habfodor,
 Nem is viharzik, mint már annyiszor;
 Arczát mutatja minden kis habon
 A legtökéletesebb nyugalom...
 Én szenvedek? Mért mondod ezt? — Talán
 Tobzódni vágyol lelkem viharán?
 Én szenvedek? — Bár gyászruhába járok,
 De mégis szépnek látom a világot.
 Nem gyúlnak bennem lángok, az igaz.
 De kínok sem, melyekre nincs vigasz.
 Így lassudan megy az idő habár,
 S ha megsántul, hát mankót kapva jár.
 Unalmasan, de mégis eltopog...
 A multból csak frissítőket hozok:
 Egy-egy emléket, illatos virágot...
 S játszom velük, mint gyermek a mezőn...
 De sohse búsan, sohse könnyezőn.
 Nem vonzanak már csalfa délibábok!
 Már nem rajongok fényes álmokon...
 Nincs már olyan, ki szivemmel rokon...
 S a mért nem szenvedek — ne vedd zokon.

BEBEK.

A szemfedőt te dobtad a tetemre,
 Engem ne érjen érte vád soha!
 Kinek csak játék volt szíve szerelme
 S ha szenved, úgy csak maga az oka!
 S te nem szenvedsz ... nos azt nem is kívánom;
 Bár sok boldogtalan van a világon,
 Ki addig hajtja, mondja, hogy ő boldog, ...
 A míg maga is elhiszi a dolgot ...
 Mások csak akkor kezdik sejteni,
 Mi a boldogság, ha ez isteni
 Érzés már szárnyra kapva elrepült ...
 S itt tartanak, hanem már messze tűnt ...

(Szünet, Piroska néhányszor erőszakosan felrántja szempilláit,
 de feje fáradtan le-lehajlik.)

BEBEK.

De mit törődöm én a nagy világgal?
 Tele a szívem harmatos virággal.
 Az én üdvömnek szent oltára épül
 S az áldást várom érsekünk kezébül.
 Egy hét ide-oda, már úgyse nagy sor!
 S ha majd az is lefut peregve, akkor
 Kézen fogom szerelmes szép arámat,
 S úgy vallok esküt a menny angyalának.
 Óh lesz-e boldogabb a messze földön,
 Mint én, mikor karját karomba öltöm?

Szememnél égőbb csillag fent az égen,
Ha néki súgom: «Piczi feleségem».

(Udvarnok jön).

XVI. JELENET.

Udvarnok, Bebek, Piroska.

UDVARNOK.

Nagyúr...

BEBEK.

Mi baj?

UDVARNOK.

A király hív.

BEBEK.

Megyek.

(Udvarnok el.)

BEBEK (indul, megáll, visszanéz. Piroskához).
Eljössz az esküvőmre?

PIROSKA (minden erejét összeszedve).

Ott leszek.

(Bebek el.)

XVII. JELENET.

Piroska egyedül.

(Kis szünet.)

PIROSKA (feje a pad mellett álló fára dől, halkán).

Csak álom a boldogság. Tarka álom...

Elszállt... keresem... hívom... Nem talál-
[lom...

Csak egy adhatja vissza... egy: — az álom.

(Elalszik.)

(Függöny.)

MÁSODIK FELVONÁS.

(Néhány órával az első felvonás után. Ugyanaz a szín. Piroska ugyanabban a helyzetben ül a gyep-padon és fejét a fára támasztva alszik. Bebek lába előtt ül és gyönyörködve nézi. Poháros egy fa mögött leskelődik.)

I. JELENET.

Piroska, Bebek és Poháros.

BEBEK.

Pihegve alszik mosolygó ajakkal . . .

— Tán álmodol? S kiről, te tünde angyal?

Vagy ott bolyongsz a múlt emléki közt?

Ki az, kit ajkad mosolyban füröszt?

Kire nevetsz most?

(Szünet után.)

S mért borulsz el íme?

Mért hervadt úgy el arczod rózsaszíne,

Mint napfogyáskor a föld arczulatja? . . .

Rózsáit ajkad egyre mért hullatja? . . .

Hiszen tavasz van... a pacsirta zengi...
 Te szenvedsz! Valld be! Most nem hallja
 [senki!...

Úgy-e szeretsz, te köszivű, te büszke!
 Most is szeretsz, oh érzem, sejtem én!...
 Miként kihúnyt tűz hamufödte üszke,
 Titkos szerelmed úgy ragyog felém!
 Csak valld be... Most nem hallja senkisé.
 És vallok én is őszintén!... Hiszen,
 Nem hallhatod, mert alszol, álmodol...

— Az én szerelmem maga a pokol!
 Ez kerget, űz és nincs hely megpihennem!
 Szeretlek és gyűlöllek! A szerelmem
 Oly fényes, mint a nap az ég ivén!
 Gyűlöletemnek éjsötét színén
 Megtörve szürke alkonyatba olvad!...
 Hiába is ébresztgetem a holtat:
 A boldogságom kiterítve már!...
 S egy hosszú élet szenvedése vár...
 Aludj csak! Boldog vagy, míg álmodol...
 Szivedben addig nyugalom honol...

— Szenvedni fogsz! Szenvedni! Akarom!
 Míg mást ölel szerelmesen karom,
 S boldognak látsz egy más nő oldalán:
 Szenvedni fogsz s nem érzed meg talán,
 Hogy színlelek s hazudom, mert szeretlek...
 S gyűlöletemben mégis úgy büntetlek...

POHÁROS (előlép, megrántja a ruháját).

BEBEK (felugrik).

POHÁROS.

Mán vagy tizedszer hívlak.

BEBEK.

Hagyj, az égre!

POHÁROS (Piroska felé pislog).

De egyszer mégis itt kell hagyni végre.
 Hájszen, mondok, szép kis fehérceseléd...
 Dejszen már más lány pöslantgat feléd!
 Menyasszonyod van, — egy herczeg leánya!...
 Meggyütt s te itt vagy... Csipje meg a kánya!
 Az én buta eszöm azt hajtja mindig,
 Hogy tisztösség ne essék, ez nem illik!
 Menyasszonyod meggyütt már az előbb,
 S uram, te még föl sem kerested őt!
 Csak ülsz és nézed, nézed mint egy kerge,
 Fületövéen kólintott pisla zerge.
 Nem laktál még jól? Hájszen nézed egyre...
 Nem vagy kíváncsi a te jegyesedre?
 Hájszen igaz, sok csillag ég az égön
 A' is igaz, hogy majd mind tetszik neköm.
 De a mióta egyik feleségöm,
 Azóta csak az az egy tetszik neköm,
 S a többit csak pöslantva hogyha nézöm!
 Neköd mög már két csillag kék egészen?...

Mondok, hogy így tiéd ögyik sö lészen...

— Mit bámulsz így?

BEBEK.

Eh, hallgass, mert felébred!

POHÁROS.

Nem láttál még alvó fehércselédet?

Én láttam már, többet nem is löhet...

Csak ögyet nem: a feleségömet.

Csókot se kaptam, pedig ő is meggyütt.

Hanem sohse hagynak magunkra együtt.

BEBEK (rá se hallgat).

Mily szépen alszik... óh... mi isteni!

POHÁROS.

Csak az a baj?!... Hát fő kék köteni!

BEBEK.

Hozzá ne nyúlj...

POHÁROS (pislog Piroska felé).

Hát már sohse felejtjük?...

Úgy-e uram... még mindig őt szeretjük?!

BEBEK.

Hallgass, bolondos...

POHÁROS.

Hájszen szót se szótam!

Siket vagyok... no mög hát itt se vótam!

(Jobbra megy, de a színen marad.)

BEBEK (gyönyörködve nézi).

Álmodj Piroska... Csak tudnám, vajjon
Kinek szól e mosoly kis ajkadon.

PÍROSKA (álmában beszél).

Lóránt . . . (nevet).

BEBEK (megrázkódik).

A szőke apródnak neve . . .

Lórántot hívja . . . Álmodik vele . . .

Azt mondta: Nem is ismeri... Nem értem...

(Homlokára üt.)

Ó, elpirult, hogy Lórántról beszéltem!...

Más Lóránt nincs itt, csak a szőke apród...

(Keserűen kaczag.)

Így hát Lóránt nem megmentőd, de rablód?...

(Gondolkozik.)

S miért? Mert azt rabolta el, mi nincsen?

Mert úrrá lett egy elveszített kincsen?...

Haha... Lórántot szereti... Szeresse!...

Irigylem? — Mért? Hisz nem is oly szerencse!

— Hol hát a ficzkó? . . . Kardot! . . . Meg-
 (Felkaczag.) [ölöm! . . .
 De mért? . . . Hiszen mindehhez nincs kö-
 Menyasszonyom van! . . . [zöm . . .

POHÁROS (hozzálép).

Van bizony, de vár is!
 Jőjj hát uram! Hivat mán a király is.
 Oztán möggyütt ám . . . az a Mastino . . .
 Tudod . . . no . . . az a . . . keztyűhordozó! . . .
 Kacsintgat jobbra-balra a hamis
 S arád körül lebzselget mostan is!
 Mondok: bár engem nem hívnak Bebeknek,
 De én befütenék ám a gyerekek!
 Keztyütlen kézzel úgy ütném kupán,
 Hogy nem találna keztyűt ezután!

BEBEK.

Péter szolgám, gyerünk el gyorsan innen . . .
 Mert rám szakad az ég is, azt kell hinnem!

POHÁROS (az égre néz, fejét rázza).

Inkább szakad majd Mastino sisakja,
 Ha a kezedből rásuhint a szablya!

(Mindketten el jobbra.) — (Mangit jön balról.)

II. JELENET.

Piroska és Margit.

MARGIT (meglátja Piroskát).

Ó, az álomszuszék! (Megrázza.)

PIROSKA (felébred, szemét dörzsöli)

MARGIT.

Megint aludtál.

PIROSKA (ásít).

Aludtam? én?

MARGIT.

Ha tagadnád: hazudnál.

Csak nézz az égre: majdnem délre jár.

PIROSKA.

Miért ébresztettél fel?... Ó, be kár!...

Álmodtam . . .

MARGIT.

Mit álmodtál, szép hugom?

PIROSKA.

Azt elfeledtem, most már nem tudom!

MARGIT.

S kiről álmodtál?

PIROSKA.

Azt is elfeledtem.

MARGIT.

Bebekről?

PIROSKA.

Nem.

MARGIT.

Biztos vagy benne, szentem? (Piroska «igen»-t int.)

MARGIT.

Ép az előbb jött a menyasszonya...

PIROSKA (felpattan).

Szép?

MARGIT.

Ó, remek szép, ámde ostoba,
Holdfényről álmodó gyerekleány még,
Kiből így ifjan csacska nőcske válnék.

PIROSKA (gyorsan).

Magas? Kicsiny? Kövér? Erős? Sovány?

MARGIT.

Ó, mind e kérdés egy-egy ingovány...
Elsülyedek...

PIROSKA.

Szép a haja ? . . .

MARGIT (befogja a fülét).

Elég !

PIROSKA.

És milyen a szeme ?

MARGIT.

A szeme kék,
Ha jól emlékszem.

PIROSKA.

S ajka ?

MARGIT.

Csöppnyi édes.

S a mily kicsiny, ép oly nagyon beszédes.
— Hanem te menj s öltözz apród ruhádba,
Ha oly kíváncsi vagy reája : hátha
A kis menyasszony Lórántot hivatja,
Hogy szive háláját tudtára adja . . .
Aztán . . . esetleg . . . az is meglehet . . .
Ő még gyerek — talán beléd szeret.
Ily holdvilágos lánynak több se kell,
— Egy apród, a ki szépen énekel,
Pajkos, no meg hát önfeláldozó . . .
Beléd szeret e kis ábrándozó,
Csak légy ügyes . . . s akkor Bebek tiéd.
S ezerte könnyebb megnyerned szivét . . .

PIROSKA.

Szívét? — Ki annyi lányt szívébe zár,
Úgy sejtem, annak nincs is szíve már.

MARGIT.

Csak légy ügyes...

PIROSKA (fejét rázza).

Nem álnokoskodom!
E lányt megcsalni ilyen, nincs jogom.

MARGIT.

Te öltözz csak apród-ruhádba most.
Hogy mit tegyünk: kitűnik hamarost.
A tervet, látom, így kell majd kifőznöm:
— Ne vedd senki, ám mindenki győzzön...
Nos, kis barátném, van-e kifogásod?...

PIROSKA.

Így nincs, a minthogy nincs királyném másod!
(Kézét csókol, karonfogva, beszélgetve mennek a jobboldali
házba.)

III. JELENET.

Lesták, Csór, Pipino.

(Pipino, Lesták, Csór jönnek jobbról, Csór vizes haját törli.)

CSÓR (pattogva).

Nem járja mondom, Istenemre nem!

— Nem akarok és meg kell fürdenem!

PIPINO (nevet).

Használt a fürdő?

LESTÁK (Csórhoz).

Így lesz már barátom.

Ha ingó-ringó lépted újra látom:

— Azt vallva, hogy megárt a sok a jóból,
Főkép, midőn e «sok» vénecske jó-bor —
Szavamra: megfürdetlek mind a hányszor.

PIPINO.

S ilykép ezentul ő füttyszóra tánczol,
Azaz füttyszóra fürdik.

CSÓR (pattogva).

Ejnye!... Gazság!

— Hát mit tegyek, ha borban az igazság!
Bár éppen az a legszörnyűbb gyakorlat,
Hogy sokkal több igazság van a borba',

Mint bor, de mégis kevesebb igazság,
 Miként a mennyi víz... No, ez is gazság!
 De engem megfürdetni! Ez czudarság!...
 No jó, ha borban, ezt magam sem bánom.
 De tengervízbe!

LESTÁK.

Így van ez barátom!
 Te részeg voltál, s ezt én nem hagyom...
 Piha... Nem érzed? Pórias nagyon:
 Részegnek lenni... Hol van itt a kellem?
 Hol a finomság, báj, hol hát a szellem?

Csór.

Mindegyikből van benned jó adag,
 Úgyannyira, hogy nékem nem marad.

LESTÁK.

Liptói ispán! Lajos udvarába
 Liptói erkölcs nem való, hiába!

Csór.

S én megadom magam. Itt van na, tessék.
 Oly meggyőzőn beszélsz, hogy kész veresség!
 Im esküszöm: e percztől árva gégém
 Nem lát több bort se elején, se végén.

(Szünet után.)

A fogadás, csak úgy lesz fogadás
 — Úgy szokta meg eleddig Csór Tamás, —

Ha kísérője jó boráldomás (kulacsot kap elő).
Tehát iszom, hogy most már nem iszom!

(Iszik.) — (Prüszköl.)

Hohó!... Ez víz!...

LESTÁK (kaczag).

CSÓR.

Ez víz!... Isten bizony!
Sósvíz! Sósvíz!

LESTÁK.

Tengervíz lett a karczos!

CSÓR (elhajtja a kulacsot, prüszköl).

Te tetted?

LESTÁK (nevet).

Én.

CSÓR (pattog).

Piha!... Nagyon parasztos
Az ilyen tréfa... Hol van itt a kellem?
Hol a finomság, báj, hol hát a szellem?
No várj!... Kerülj Liptóba csak. Megállj!
Boros hordóban fürdetlek, betyár!

PIPINO.

Igaz, Lorenzo megkerült...

LESTÁK.

S a pénzed?

PIPINO.

Az nem került meg...

CsÓR.

Sejtheted.

PIPINO.

De képzeld:

Megesküdt: kerékbe törhetem,

Ha nem igaz, mit mondott reggelen.

CsÓR.

Reménylem, hogy legott kerékbe törted.

PIPINO.

Most már nem kétkedem szavába többet.

LESTÁK.

Nos hát bevallom: Már rájöttem én is:

— Van szőke apród udvarunkba' mégis.

CsÓR.

Ó, czeremóniák nagymestere!

Csak rájöttél? — Hm... tudnod kellene,

Hogy apródid fején mily haj ragyog!

Elesaplak, ha Lajos király vagyok!

LESTÁK.

A királyné apródja nincs alattam,
Akár hajatlan is lehet miattam.
Egész nap hajat nézni nem fogok.

PIPINO.

Ezért még nem kell hajba kapnotok.
A fő, hogy kezdem érteni a dolgot,
És mind igaz, a mit Lorencó mondott.
Az apród a Piroska kedvese.
Nos esküszöm: nem lesz csöpp kedve se
Folytatni a viszonyt. Hah, bosszút állok.

CSÓR.

Lovagiatlan volnál! Terved álnok.
Úgy sem nyered így meg soha szivét.
S mit félted azt, mi nem is a tiéd?
Megesküdtél, hogy egy nőn bosszút állasz.
Lovag uram, hát erre itt a válasz:
Ha megteszed, — fejedet czifra tálba'
Magad viszed haza Itáliába!
Segítséged lesz egy jó kardesapás.
Ezt megteszi, ha mondja Csór Tamás!
Csúfoljátok, hogy korhelysége hajlik;
Mégis lovag! Lovag tetőtől talpig!
• Ha nem hiszed, meggyőzlek csakugyan.
S most inni mék... Csókollak, gróf uram! (El.)

IV. JELENET.

Lesták, Pipino.

LESTÁK.

Be kell látnod, hogy igaza van.
 Egy nőt üldözni, pórias nagyon.
 Titkát kilesni, árulkodni rája:
 Ezt még a durva paraszt sem csinálja.
 És ép azért parasztos gondolat.

PIPINO (gúnyosan).

Én nem kértem finom tanácsodat.

LESTÁK.

Először: nem tanács, mert vélemény.
 Másodszor: nem finom, mert túl-kemény.
 És harmadszor: finom tanács. Bizony!
 Kéretlen adtam s ép ezért finom.

(Gúnyosan.)

E tanácsot, mint gyógyszert, úgy vegyed be.
 S tartsd meg Lesták mestert tovább kegyedbe'.

(Meghajol, el.)

PIPINO (utána néz).

Bárgyú bolondok!

(Margit kijön.)

V. JELENET.

Margit és Pipino.

PIPINO (félre).

Ah . . . A király-asszony!

Piroskától jön. Ezt el nem mulasztom . . .

(Meghajol, fenn.)

Felséges asszony!

MARGIT (kézcsókra nyújtja a kezét).

Ah, nemes lovag!

PIPINO (kezet csókol).

Fogadja felség hódolásomat.

MARGIT (pajkosan).

Hallottam, jegybe jársz . . .

PIPINO (meglepve).

Én jegyben? . . . Én?

MARGIT.

Vagy újra kosarat kapsz? . . . Szegény!

PIPINO (kelletlenül).

Ez már a sorsom.

MARGIT.

S nem hagyod magad!
Te küzdesz érte, ha törik-szakad.

PIPINO.

Kilencszer kértem.

MARGIT.

És addig vetekszel,
Míg hozzád megy Piroska majd tizedszer.

PIPINO (fejét rázza, megvetést kifejező arccsal).

Ha ő kér, úgy se kell már, annyi szent!...

MARGIT.

Ah... Ez arcfintorítás mit jelent?

PIPINO.

Nem illik hozzám.

MARGIT.

Most te vagy a büszke?
S mi az, a mi szerelmed messze üzte?

PIPINO.

Nem érdemli e léha, csalfa nő,
Hogy a neve az ajkaidra jó.

MARGIT (összeránczolja homlokát).

Sokat mondtál! Többet miként lehet.

PIPINO.

Sokat s többet, de mégse — eleget.

S be is tetőzöm, ha megengeded.

Előbb egy kérdést! — Tiszta a dolog.

Mert minden, minden e körül forog.

MARGIT.

A kérdést várom...

PIPINO.

Én meg válaszod.

— Új apród teljesít szolgálatot

Körötted két hét óta; nos, igaz?

MARGIT.

S mi bajod véle?...

PIPINO.

Nemde szőke?

MARGIT.

Az.

PIPINO.

Köszönöm felség, ennyi ép elég.

MARGIT.

Nem értelek.

PIPINO.

Hát tudd meg: a derék
Kis szöszke apród...

MARGIT.

Lóránt a neve.

PIPINO.

Nos Lóránt úr — Piroska kedvese!
Az apród úr s a szende kis Piroska
Egymáshoz járnak s együtt a tilosba!

MARGIT (elfojtva mosolyát).

Ez nem lehet!

PIPINO.

Ha mondom! Kilesettem.

MARGIT (gúnynyal).

Derék lovag...

PIPINO.

Tudom, nem szép a tettem —
Enyém a hiba, de övé a szégyen.
— Az eredmény az ő terhére mégyen.

MARGIT (idegesen babrál kezével).

S miért mesélted ezt a disztelen
Históriát itt olyan hirtelen?
Hogy elkergessem apródom, teérted?
Ezek után e czélodat elérted.

PIPINO.

Elértem? Ó, nem érted czélomat.
Csak itt tűnik ki, hogy ki a lovag!
Felséges asszony, ha szivedbe látnék,
Nem tudhatnám jobban, hogy ő barátnéd.
S én tőle óvlak! Felséges személyed
Boszulja meg a megsértett szemérmet.

MARGIT.

Ó, értelek. S hálás vagyok nagyon!
Egy nő jó hírét tiprod im agyon,
Hogy óvjad a királynét, ez derék!

(Kézcsókra nyújtja a kezét.)

PIPINO (kezet csókol).

MARGIT.

S én méltatom e tettnek érdemét!
Hisz meg kellett tagadnod önmagad',
Belátva, hogy hallgatnod nem szabad.

(Mintha valami eszébe jutna.)

Csak egyre kérlek. — Mondd el ezt Bebeknek.
 Ekép' szive nyugalmát szerezed meg.
 Hadd lássa így, hogy egykori arája
 Nem is lett volna érdemes hozzája.

PIPINO (meghajol).

Parancs felséged akaratja nékem.

MARGIT (fölre).

A czélt, lehet, ily kerülőn elérem.
 E sebtől ébred, míg most szunnyadoz tán,
 Szive szerelme, ez alvó oroszlán.
 Gyógyító lesz a seb s bár kín a mérge:
 — Szereti-e még? megmutatja végre.

(Fenn.)

Nemes lovag, hálás leszek irántad.

PIPINO.

Én meg szólok Bebeknek, mint kívántad.

MARGIT (el).

VI. JELENET.

PIPINO.

Haha! Dicső! Akármi is legyen,
 Ha nem ütök egyszerre két legyet!
 A királyné kegyel, Bebek pedig
 E hír után már nem kétkedhetik

Barátságomban s én emelkedem.
 Ne légyen gróf Pipino a nevem,
 Ha még kóbor lovag vagyok e perczben!
 — A legmagasabb polczot is megszerzem.
 Nos szép Piroska, férjnek kellek-e?
 Mi kifogásod van még ellene?
 Hogy a szemem csak a haszonra néz?
 Hát nem vagyok jó s áldozatra kész?
 Vagyok oly önfeláldozó híved,
 Hogy bosszúért feláldozom híred!... (El.)

(Gita és Poháros jönnek balról.)

(Gita fiatal, csinos.)

VII. JELENET.

Gita, Poháros.

POHÁROS (óvatosan jön a színre).

GITA (utána ballag ugyanúgy).

(Hosszú szünet.)

POHÁROS (körül néz, minden bokrot megvizsgál, azután Gitához
 fut, kitörő örömmel).

Magunk vagyunk, édös kis feleségöm!
 E perczre várok, Isten ugyse rígön!
 Mán egy hete férjed vagyok babám
 S csókot se kaptam! Ez nem járja ám!
 Ha az apámnak valaki elárul,

Ki is tagad az ős familiából!
Hát adsz-e csókot?

GITA.

Nem adok biz én.

POHÁROS.

Akkor vöszök szerelmes gerliczém! (Megöleli.)

GITA (kifut karjaiból).

Nem vösz kigyelmed, ha nem akarom.

POHÁROS (homlokára üt).

Hohó! Megvan! Tudod mit, angyalom?
Tégy úgy, mintha nem akarnád s akard...

GITA.

S ha valaki épp akkor erre tart?
— Meglát, elárul s jó hírem oda.

POHÁROS.

A feleségöm vagy, kis ostoba!

GITA.

De még titok!

POHÁROS (dühös).

A ménkűt! Miért titok?

GITA.

Mert máskép herczeg-asszonyom kidob.

POHÁROS.

A ménkűt dob ki! — Attú sohső félj te!
 Bebek György, nagy-uram mán mögigérte:
 Ha elvöszi úrnődet, majd tősz érte,
 Hogy udvarukban én lögyek a sáfár.
 Lősz házunk, pénzünk... A' lősz csak a vásár!

GITA.

Hát várjunk addig a csókokkal is!

POHÁROS (dühösen toppant).

Ha ezt tudom előre, te hamis,
 Hát Isten ugyese nem mék sohse nőhöz!...
 És nem juttatlak ám a főkötőhöz!
 Eh, adezi csókot... Rögtön ide jössz!
 A férjecskéd vónék, vagy mi a szösz!

GITA (hozzá megy).

Nos itt a csók... (meg akarja csókolni).

POHÁROS.

Hál' Is

(Jön Piroska apród ruhában szőke parókában balról.)

GITA (ijedten elfut jobbra).

POHÁROS (morog).

Pokol fia!

— Ép erre köll most kódorognia! (El Gita után).

VIII. JELENET.

PIROSKA (gondolkozva jön).

Nevetséges dolog. — Úgyis hiába

Öltöztem újra fel e csúf ruhába!

— A királyné kívánta, — hát legyen.

Úgy érzem, mintha mennék egy hegyen,

Előre folyton: czéltalan' előre,

Sehol se lelve enyhe pihenőre!

Megyek, de nem tudom, hogy mért megyek,

És Golgotának érzem e hegyet!

Fáradt a lelkem, már fáradt a testem.

Kérdelem magamtól: nincs itt mit keresnem

Hát mért nem indulok már útrakészen?...

Hiszen betelt dicsőn a küldetésem!

Bebek meggyógyult im az esküvőre.

Ideje volna elszakadni tőle . . .

Szivemben ilyes kérdések fakadnak

— S valami sűgja — bűgja, hogy maradjak . . .

Miért? azt nem tudom. Hát kérdd a pillét,

Hogy mért kívánczik a fénybe mindég?

Miért repül feléje? tudja bár,

Hogy a halál, mi ott reája vár! . . .

Tán ép azért, mert sejti, száll feléje.
 Ó, a halálnak is van üdve, kéje . . .
 Jobb tán melegben égni meg legottan,
 Mint a hidegben élni elhagyottan.

(Szünet után pajkosan.)

Eh, játszuk végig a komédiát! . . .
 Ha bánt Piroska, menj aludni hát.
 Ne búsíts. Lóránt apród víg gyerek,
 Pajkos fiú, sohase kesereg.
 Ha nem tetszik, tegyél Piroska róla!
 Menj már aludni kérlek, hajts a szóra.
 Lóránt Bebek György jegyesére vár:
 Vetélytársad s haragszol úgy-e bár?
 Lóránt lovag előzékeny fiú
 S jó hírnevére ő nagyon hiú!
 Le is tép rögtön néhány rózsaszálat
 S bokrétát köt Bebek menyasszonyának!

(Letépi a rózsákat s bokrétába köti.)

Fáj ez neked, Piroska? Ó, te büszke!
 A szived sérti tán a rózsá-tüske? . . .
 No menj aludni végre valahára
 És hagyd a szöszeke apródot magára.

(Bebek, Gemma, Mastino jönnek. Gemma egész fiatal szeleburdi
 leány. Mastino herczeg fiatal lovag.)

IX. JELENET.

Piroska (apród ruhában), Bebek, Gemma, Mastino.

BEBEK (meglátva Piroskát).

Ej, jó, hogy itt vagy, ép rólad beszélek.

PIROSKA.

Ej, jó, hogy itt vagy: ép rád gondolok.
S ha nem csalódom: ez az ifjú lélek,
E szép leány a te menyasszonyod.
Herczegnő, üdvözöllek... Mondhatom
S őszinte szóval: megleptél nagyon.
A hir rólad sokat meséle már...

GEMMA.

És most csalódva állsz itt úgy-e bár?

PIROSKA.

Oly szép vagy, mint egy tündérlopta álom.
S a hírt ezért kontárnak deklarálom...

GEMMA.

A bókolásban mester vagy.

PIROSKA.

Csalódol.

Bókot ne várj ily balga kis tuskótól.

S ha mester volnék, akkor jó Bebek
 Oldalba lökne s itt nem türne meg.
 Lám, ilyenek a nők. Ha hódolunk,
 Hát ajkbigyesztve mondják: bókolunk.
 Bár a szívüknek szörnyen tetszik az,
 S elismerik magukban, hogy igaz.
 Igaz, a mért kimondtuk. Ámde hogyha
 A bókok raktárából már kifogyva
 S talán kissé kesernyés állapotba',
 Szemükbe mondunk holmi jó keményet:
 Azt gondolják az édes furcsa lények,
 Hazugság volt! S az benne a vigasz:
 Mit elhallgattunk, — csak az az igaz.
 — Igaz a jó, mert mondtuk, bárha bók.
 S igaz a jó, mert hát — elhallgatók.
 — Nagy távolságból jössz te, jól tudom.
 S lelked, szemed elfáradt az uton.
 Azt gondolom: felüdül majd talán
 Néhány szerény virágszál illatán.
 Neked téptem . . . (átnyújtja a bokrétát).

GEMMA (gyermeki örömmel kap a virág után).

Kedves vagy igazán.

BEBEK (lábával dobban).

Pokolba! Nékem nem jutott eszembe.

MASTINO.

Vigasztalódj, nemes lovag: nekem se!
Segíthetünk a dolgon könnyű módon.
Ej, sok virág van itt, ha nem csalódom.

(Letép egy rózsát és meghajol Gemma előtt.)

E rózsaszálat szívesen fogadd
És véle együtt hódolatomat.

GEMMA (nagy örömmel).

E kedvességet én azzal tetőzőm,
Hogy e virágot — a szívemre tűzőm.

(Szíve fölé tűzi a rózsát.)

— S te, György? te?

BEBEK (összeráncolja homlokát).

Nem. Én nem kérek belőle.
Ha nem jutott eszembe jó előre.
Hogy második legyek? ... No, több a gőgöm!...

GEMMA.

Ez érdes hangon szörnyen meglepődöm!

BEBEK (folyton Mastinóra néz gúnyosan).

S olyan után, ki büszkén második,
Mikép lehetnék én a — harmadik?!

MASTINO (ajkába harap).

(Hosszú szünet.)

BEBEK (ép hogy mondjon valamit, hogy megtörje a csendet).

Kivánságod beteljesült ime:

A szőke apród jókor jött ide,

Megláthatod, kiről annyit beszéltem.

E csöppnyi ember adta vissza életem!

Két héten át virasztott ágyam mellett,

Míg bennem hálni járt csak a lehellet.

(Melegen).

Soha arczát se láttam azelőtt,

S legjobb hivemnek ösmertem meg őt!

Nincs több ily hű barát a földtekén...

GEMMA.

Valóban! Jószivű, vidor legény.

Kedves, szerény, édesszavú...

PIROSKA.

Hohó!

Ez mind kevés! Jó, játszi, vig, bohó!...

— És így tovább a végítéletig.

Mi lesz? Dicsérjetelek hát. Én pedig

Már méltatom, hogy bókjaim mit érnek...

— Ime, a bókok sorra visszatérnek.

Bebek uram, én nem leszek adósod.

Van nékem is mit elmesélni jó sok!

Elmondom im — jó, hogy arád is itt van, —

Miket beszéltél lázas álmaidban.

BEBEK (ijedten).

No mit beszéltem?... Semmi olyakat,
Miket Gemmának tudni nem szabad.

PIROSKA.

No, Isten mentsen! Ez természetes!
Hisz lázas álmad egy tökéletes
Dicshymnus volt, mely Gemmáról dalolt.
Kit ébren, alva láttál: Gemma volt.

(Gemmához.)

Téged hívott, miként egy égi szentet.
Szavamra, folyton csókodért esengett!

BEBEK (félre).

Hazug a ficzkó! A szemébe' látom.

GEMMA.

Ha ily szerelmes vagy te, György barátom,
Miért vagy akkor oly nagyon fanyar ma,
Mint egy fojtós, ízetlen ízű alma?

BEBEK (bosszusan).

Minden hasonlat sántikál, — de ez
Nem sántít, sőt a légbe' lengedez.

PIROSKA.

Természetes. Az alma, hogyha érik,
A légbe lengedez, a míg letépik.

MASTINO (homlokára üt).

Hohó!... Jó hogy eszembe jut! Igaz!...
— E feledékenység!...

GEMMA.

Mi az? Mi az?

MASTINO.

Előbb hogy véletek sétálva jártam,
Egész véletlenül keztyűt találtam...
Egy női keztyű, nézd... Tiéd talán?

GEMMA (megnézi a keztyűt).

Valóban!... Ah... Kedves vagy igazán!

(Bebekhez.)

A herczegtől tanulhatsz, vőlegényem.

BEBEK (összefont karral).

Én csak tanítani szoktam, de keményen!

GEMMA.

Lásd, keztyűmet én egyre elhagyom.
Ő felkutatja s mindig megvagyom.

BEBEK (gúnyosan meghajol).

Vannak különböző nagy szenvedélyek.
— Tudom, sohsem felejttem el, míg élek:
Velenczében akadtam egy tudósra,
Kinek csak az kell, a mi rossz, meg ócska.

Palermóban meg van egy talián,
 Ki hajnalonta rozzant taligán
 Az útra megy s patkószöget keres,
 S a boldogsága úgy tökéletes,
 Ha tán patkószöget hint fekhelyére.
 S van olyan is, kinek a szenvedélye,
 Hogy vizsgaszemmel nézi az utat
 S minden bokorban keztyűket kutat.
 Hálátlan munka vón, de hála Isten
 Van ám, kinek más szenvedélye sincsen,
 Csak az, hogy mindig keztyűket veszítsen.
 — Mutasd a keztyűt...

GEMMA (odaadja keztyűjét).

BEBEK (zsebvágja).

Majd én eldugom
 — S nem hagyhatod el így a kertuton.

GEMMA (ajkába harap).

Ez érdes hang!... Mily durva, bárdolatlan.

MASTINO (elfojtott hangon, szikrázó szemmel Bebekhez).

Még számolunk!

BEBEK (nyugodtan).

Ép mondani akartam.

GEMMA.

Eredj! Így nem szeretlek.

PIROSKA.

Ah! Ugyan!

— Ezt sem nekem mondták, Bebek uram!

(Mind el balra.)

X. JELENET.

Poháros és Gita jönnek.

POHÁROS (óvatosan lépked, körülnéz, Gitához, ki hátrább jön).

Édös szép asszonyom, no gyűj az égre...

Nincs itt egy lélek, nincs itt sönki! Végre!

Magunk vagyunk, mint tengörön a bárka,

Vagy mint két édös pöslogó madárka...

Csak nizzük egymást kívülről, mög bélvül.

— S nem bánom ám, hogy hozzád montem

[férjül!

De adj már csókot, mert rám gyün a kórság.

GITA (húzódozik).

Meg látnak itt...

POHÁROS.

Ki lát, te csacska jószág?

Ki az ördög?...

GITA.

Ki az ördög? — Az Isten!

POHÁROS.

Hát azt hiszed, hogy mán más dóga sincsen?
 Igaz, hogy nincsen még ösmeretségöm
 A raguzai istenséggel neköm;
 De azt tudom, hogy nem haragszik ám
 Az Isten nálunk, túlhan a Tiszán,
 Hahogy a férj s az asszony csókolódzik...
 Elcsókolódzhatnak felőle hótig.
 No adsz-e csókot?... szomjam mán halálos!...
 Osztán héjába' ment nőhöz Poháros....

GITA.

Fussunk: valaki jön! (elfut).

(Bebek és Pipino a színre jönnek.)

POHÁROS (dühösen).

Ej, még se járja!

Az is bolond lösz, a ki ezt kiállja!

(Gita után fut.)

XI. JELENET.

Bebek és Pipino.

BEBEK (nagy felindulással).

Mondd újra!

PIPINO.

Mondom! S esküszöm reája!
Ma reggel együtt voltak újra ketten:
Piroska és az apród... Meglesettem.

BEBEK (megrázva).

Te meglesetted!... Te czudar!...

PIPINO (kétségbeesve).

Eressz el!

Nem érdemeltem, hogy velem veszekszel.
Azt hittem... hálaszóra birlak ezzel!...

BEBEK.

Hálára?!... Hah, megmérgezed a vérem...
A szöszeke apród egyetlen barátom...

PIPINO.

Maradhat az továbbra is, remélem.
Menyasszonyod van s így nagyon csodálom,
Sőt többet mondok: nem is értelek,
Ha te Piroska bűnét szégyeled.
Hát úgy vagyunk csak, hogy még tette
[sérthet?...

BEBEK.

Mit tudsz te arról... Ezt te meg nem érted...
Magam sem értem... (kifakad)

Hol van hát az apród?...

Siess!... Kerítsd meg a kétszínű tascskót!...

Bevallja tán s csak akkor hihetek...

PIPINO.

Maradj nyugodt... Mastino közeleg (el jobbra).

XII. JELENET.

Mastino és Bebek.

MASTINO.

Bebek uram!...

BEBEK (nyersen).

Csak röviden. Mi az?

MASTINO.

Kettőnknek szűk ez a világ.

BEBEK.

Igaz.

MASTINO.

Azért jövék el Raguzába most,
Hogy végezzünk egymással hamarost.
Párharczra hívlak...

BEBEK.

S én elfogadom.

— Kivánod, hogy még a mai napon?...

MASTINO.

Minél előbb, annál jobb.

BEBEK.

Délután?

MASTINO.

Nem. Este, majd a vadászat után.

Azé lesz Gemma, ki győző marad.

— Reménylem, hogy szívedben nincs ha-
[rag!...

BEBEK.

Isten veled.

MASTINO.

Isten veled lovag (el).

XIII. JELENET.

Bebek egyedül.

Én nem hiszem!... Piroska lelke tiszta!

Az ő erényén nincsen semmi folt.

Eh, ráfogás Pipino vádja! Puszta

Gyanú, mit egy gonosz lélek koholt...

— Hohó!... Álmában Lórántról beszélt...
No lám, mindent tudok!... Tehát ezért
Titkolta s mondta, hogy nem ismeri!...

(Gondolkozva áll.)

Szereti őt... Nos és? Ez emberi...
És én? Te? Te?... Hát van hozzá közöd?
Azért, mert ott él álmaid között?...

(Erős meggyőződéssel.)

Gaz rágalom csak!... Egy kigyó sziszeg!
Én nem hiszek! Én semmit se hiszek!

(Piroska jön apród ruhában.)

XIV. JELENET.

Bebek, Piroska.

PIROSKA.

Pipino küldött.

BEBEK (izgatottan).

Jó, hogy jössz barátom.

— Oly sok gazember él a nagy világon! —

Van olyan is, ki megragadja torkod,

De olyan is van, ki hiredre foltot

Vet és megölhet véle könnyedén...

Szerencse, hogy azért se hittem én!

— Piroska hírét piszkítá a gaz!

PIROSKA (kardjához kap).

Piroska hírét?... Szólj gyorsan... Ki az?...

BEBEK.

Azt mondta, képzeld, hogy te minden éjen
Piroskához jársz... Engedd, hadd reméljem
Hogy ez hazugság...

PIROSKA (mosolyog).

És ez fáj neked?...
Úgyannyira, hogy el sem hiheted?

BEBEK (haragra gyulva).

Tehát igaz?...

PIROSKA.

Igaz. Nem tagadom;

(Gita és Poháros jönnek hátul és átmennek a színen.)

BEBEK (a keztyűt arczába dobja).

Párharczra hívlak.

PIROSKA (visszadobja a keztyűt).

S én elfogadom.

POHÁROS (megöleli Gitát).

Hamar egy csókot!...

(Meg akarja csókolni, de a keztyű, melyet Piroska Bebeknek
visszadob, az arczába repül, Gita elfut.)

POHÁROS (dühösen).

Tán vigyázna öcsce!

(Fületővét vakarja.)

A csókhoz is köll, látom már, szöröncse!

(Függöny.)

HARMADIK FELVONÁS.

Ugyanaz nap késő délutánján, mint az előző felvonások. Tisztás. Háttérben a tenger. Sziklás part. Jobbról és balról fák. A szín mögött vadászkürtök harsanása, kopóugatás, hajtók lármája hallatszik. Kis szünet.

LESTÁK ÉS CSÓR (jönnek.).

I. JELENET.

Csór és Lesták.

CSÓR.

Ez' oszt vadászat! Mondhatom: remek!
Huh, csak ne volna ily disznó-meleg.

LESTÁK (összevonja a szemöldökét).

Mily durva szó a király udvarán!

CSÓR.

Sertés-meleg, — ez finomabb talán?

LESTÁK.

Ez is parasztos, ez is faragatlan.

CSÓR.

No, ha tudod, hát mondd te finomabban.

LESTÁK (helybenhagyó mozdulatot tesz, pózba vágja magát és
sugárzó arcczal szavalja).

E nagy melegben úgy érzem magam,
Mint az a lény, melynek agyara van;
Hanem csak úgy van agyara, ha vad;
Ha nem vad, úgy agyartalan marad;
S a melynek ajkán oly zene fakad,
Hogy rőfögésnek vélni is szabad,
S a mely lény folyton sár felé szalad
És elmerengve benne is marad.

CSÓR (nevetve meghajol).

Használd csak e hasonlatot magad.
Lesták mester, már én csak annyit mondok:
Mióta nem tart a király bolondot,
Azóta van bolondja csak. S ha egyszer
Kihalna a világ s te megmenekszel,
S ha kívüled más élő nem marad:
A legbölcsebb te léssz az ég alatt!

LESTÁK.

Ha véled esnék ez meg, Csór barátom:
Legjózanabb te volnál a világon.
Úgy vélem most is csak a bor fűtött be.
A míg vadásztál, ittál közbe-közbe,
Úgy egy-két kortyot minden út-keresztlen.

CSÓR.

Csak egy-két kortyot? Azzal el se kezdem.

LESTÁK.

Láttam.

CSÓR.

Kilencz-tíz korty is volt, ha láttad.

LESTÁK.

S a vad helyett a kulacsot találtad.

CSÓR.

Bár a vadász-szerencse elhagyott,
De mégse lőttem vad helyett bakot,
Miként te, jámbor czeremóniás!
Ily nagy bakot nem is lőtt senki más,
— Csak a juhász, a ki sehogy se birta
Megmondani, hogy mily színű a birka;
Egész nap nem csinálsz te egyebet,
Csupán az apród-nyáját tereled
S míg a hajuk' czibálod szelíden,
Azt sem tudod, hogy a hajuk milyen.

LESTÁK (dühösen).

Liptói ispán, mondom vagy tizedszer:
Hagyj békén és ne mérgesíts már ezzel!
A szőke apród nincs kezem alatt.
Ha még egyet szólsz, hát örök harag.

Ne gúnyolódj ily póri ostobán,
— Tudod: mi ujság?

CSÓR.

Nem tudom, komám.
Hogy póriasan mérgesítelek
S hogy te haragszol: ujság nem lehet.

LESTÁK.

Kiváncsi vagy?

CSÓR.

Ó, hogyan!
— Csak parancsold.

LESTÁK.

A királyné kiadta a parancsot,
Hogy ne kerüljön a színe elé
Piroska addig, míg meg nem lelé
A bizonytságot, hogy hazug a vád
S az apródnak nem adta el magát.

CSÓR (haragosan toppant).

S hogy tudja a királyné ezt a dolgot?
Reggel velünk csupán Pipino volt ott.
Te árulkodtál?

LESTÁK.

Istenemre nem!
Pipino volt! Másképp nem érthetem.

CSÓR.

Egy gyöngé nőt gyaláz a becsstelen!
 — Kardomra mondom: dolga lesz velem!
 Felhajszolom a gyáva taliánt.
 Mulatság lesz! Olyan, mit nem kívánt! (EL.)

LESTÁK (kis szünet után a színpalak közé kiált).

Hahó! ... Hajtók! ... Előre hej, de gyorsan! ...

(Kürtjébe fú, vadász-kürt felel a színpalak mögött.)

No lám! Már jönnek. Kürtjük hangja harsan.

(Hajtók jönnek jobbról.)

II. JELENET.

1-ső hajtó, 2-ik hajtó, hajtók, Lesták.

1-SŐ HAJTÓ.

Itt volnánk nagy-uram. Jöttünk loholva.

2-IK.

Úgy hull a vad az erdőn, mint a polyva.
 Azt mondom én és nem mondok vadat:
 Vadul vadásznak s egy vad sem marad.

LESTÁK.

És a király?

1-ső.

Ott volt szemem előtt,
De úgy emlékszem: még nyulat se lőtt.

2-ik.

Isten-nyilát! Nyilát se lőtte ki.

1-ső.

Nyilához nem nyúl s nyúl se kell neki!

LESTÁK.

Az nem lehet!

2-ik.

Ha mondom, nagy-uram!

TÖBBEN.

Igaz bizony!

LESTÁK.

Értsétek meg ugyan:
Legtöbb vadat kell löni a királynak.

1-ső.

A király sem parancsol a muszájnak!

2-ik.

S ha ügyetlen?

LESTÁK (ijedten).

Felségsértő eretnek!

Ügyelj! Mert ebből nagy bajok erednek.

Most menjetek és jól vigyázzatok,

Hogy ne legyen bőszen haragomra ok.

— A legtöbbet királyunk löje le.

Parancsolom! Számoljatok vele!

Van medve, szarvas, van még sok csikasz.

2-IK (fejére üt).

Hogy most jut csak eszembe! Eh, igaz! . . .

Előbb egy szép vad-kan rohant előttem.

Azt sem mondta «beföllegzett» s lelőttem.

LESTÁK.

S hogy merted eltalálni a vadat?

A hajtónak vadászni nem szabad.

2-IK.

Nagy jó uram! Az jut eszembe ép,

Hogyhát a vadkant a mit az elébb

Lőttem, nem én lőttem le . . .

LESTÁK.

Hát ki lőtte?

2-IK (pislog).

A király lőtte még annak előtte.

LESTÁK.

Szép állat?

2-İK (megrántja a vállát).

Szép-e? Mit? Hogy szép-e az?...

Ha nem szép, nem lövöm le! Szent igaz.

LESTÁK.

Remek?

2-İK.

A király lőtte, hogyne vón remek?

Ihol hozzák. Nagy-úr, hát nézd te meg.

(Négy hajtó egy leterített vadkant hoz faágakon.)

LESTÁK.

Gyönyörű vad!

2-İK.

Oly nagy, mint egy szekér.

A bőre is egy zacskó pénzt megér.

LESTÁK.

No itt a pénz (lába elé dob egy zacskót).

2-İK (zsebreteszi).

Nagy uram, azt kívánom:

Mindennap lőjjön ily vadat királyom.

1-SŐ (a vadra mutat).

A nyíl szívét találta.

LESTÁK.

Húzd ki hát.

És szúrd helyébe a király nyilát!

(Aranyozott nyílvesszőt ad az 1-ső hajtnak, a ki azt az állat
sebébe taszítja.)

Most a bozótba a vadat sietve!...

Ha a vadászat véget ére estve,

Akkor vigyétek a király elé.

2-ÍK.

Úgy lesz, a mint nagy-uram rendelé!

(Hajtók elviszik a vadkant balra, 1-ső, 2-ik hajtó el.)

LESTÁK (kezét dörzsölve).

Királyom' jó vadásznak ismerem.

De a szerencse, a mily hirtelen,

Oly szemtelen és ép oly hűtelen.

Lám így segíték s pótlom a hibákat.

(Saját vállát veregeti.)

Lesták mester, ezt pompásan csináltad! (El a
hajtók után.)

(Vadászkürt. Margit, Piroska, apród ruhában, apródok, sólymászok,
agarakat pórázon tartó szolgák jönnek jobbról sietve és a magasba
néznek. Mozgalmas, tarka kép.)

III. JELENET.

Margit, Piroska (apród ruhában), szolgák, apródok.

MARGIT (a magasba mutat).

Ni, ott repül!

PIROSKA.

A nyíl könnyen találta.

MARGIT.

Fiúk, hamar! A sólymokat utána.

AZ APRÓDOK (leveszik a sólyom fejről a selyem sapkácskákat
és feleresztik őket).

(Kis szünet.)

PIROSKA.

Szegény madárka!

MARGIT.

Vége van! elérik!...

PIROSKA.

Elfáradt már... a szárnya csukva félig!
Repülj! Siess én árva madaram!

EGY APRÓD.

A sólyom már mögötte!...

PIROSKA (felsikolt).

Oda van!

(Kétségbeesve.)

Ah Istenem! Mily vad viaskodás!

(Kiáltva.)

Száguldj, bolond! Csak még egy szárnycsapás
És mentve vagy... Ó küzdj, még van remény!

(Szünet.)

MARGIT.

Nézzétek: vérzik!

PIROSKA (eltakarja arcát).

Ó szegény... szegény!

MARGIT.

A szárnyát törve hull a föld porára!

PIROSKA.

Nincs búsabb, mint egy kis madár halála!

MARGIT.

Hívjátok össze most a sólymokat.

(Sólymászok elfutnak balra.)

PIROSKA (elmélázva).

Láttam lehullt virágot már sokat.

Olyat is láttam, mit a tél lepett meg,

A mint a díszétől rabolt ligetnek
 Haván feküdt megfagyva, szenderegve ;
 — Olyat is, mit a szélnek léha kedve
 Letépett, hogy csalfán játszék vele,
 A míg a kis virág meghalt bele.
 Láttam virágot sírni lent a porba' ;
 Láttam virágot sárban eltiporva :
 Bús a virág halála... Ám csodás !
 Eszünkbe hozza : van feltámadás !
 Jön még, lesz még tavasz a nagy világon,
 Midőn új élet pezsdül minden ágon
 S az elhervadt virágok hamva majd
 Új álmodásra új bimbóba hajt.
 Lesz még tavasz, lesz, mert kell lennie.
 Olyannak is, kinek nincs senkije :
 Volt, van, vagy lesz tavasza egykoron.
 Ha holt virágot látok, gondolom :
 Ez alszik csak s úgy vár a kikeletre ...
 Igen, hiszen a földbe van temetve,
 A földbe, melyből élete fakad ;
 Ő költi fel e kis halottakat ! ...
 — De sokkal búsabb a madár halála ...
 És senki könnye nem hull a porára.
 A levegő-ég a hazája s hogyha
 Szárnyát kitörve vagy ereje fogyva
 A földre hull : ott hal meg egyedül.
 Csak néhány varjú vár részvétlenül,
 Vagy megkurtítja perczeit hamar

S vérét beissza a szomjú avar.
 A kis virág halála : az enyészet
 S mégis feltámadásról mond meséket ;
 De egy madárnak gyászos elmúlása :
 Éjjel, melynek soh'sem lesz pirkadása,
 Hideg tél, melynek nincs több virradása.

MARGIT (a magasba mutat).

Amott egy sas repül... Büszkén halad...
 Lóránt siess!... Hamar az ijjamat.

PIROSKA (összerebben, sietve átnyújtja az íjat).

MARGIT (néhány pillanatig célloz, mindnyájan feszült kíváncsisággal néznek abba az irányba).

Száguldj nyilam a sas szívéen keresztül.
 (Ellövi a nyílvesszőt.)

TÖBBEN (kis szünet után).

Megvan !

MARGIT (diadalittasan).

Lehull !

EGY APRÓD.

Mesterlövés vala.

(Balfelől tompa zuhanás hallatszik, az apródok eleresztik a kopókat és balra elfutnak.)

IV. JELENET.

Piroska, Margit.

PIROSKA.

Meghalt a sas! Minden fa összerezdül:
 Megrázza a halál fuvallata!
 A sas, a mely büszkén tekint a napba
 S nyitott szemével issza a tüzet,
 Oly gúnyosan néz a szélforgatagra,
 A mint a földnek fáit tépi szét.
 Egy lebbenéssel a szél homlokára
 Ül s ott pihen a lég e nagy királya.
 De zúg a nyíl, de bűg a nyíl s a sas
 Megtudja, hogy mély is, a mi magas.
 S mit gúnyosan nézett az ég ivérül,
 Azt kapja ime síri fekhelyéül:
 A föld porát. S mig vijjogón aláhull,
 Tán álmodik a hűtelen nagyságrul.
 És nyög az erdő, sír minden levélke,
 Miként a szív, ha csalódása érte;
 És nyög az erdő, sír minden levél;
 Bukásról és enyészetről regél.
 És nyög az erdő... S ráborul a tájra
 A leveleknek halk sirása fájva:
 «Meghalt a sas... Meghalt a lég királya!»

MARGIT (türelmetlenül).

Most ép elég!... Nem azért hívtalak,
Hogy gyászbeszédeket mondj, mint a pap.
Vadászatunkon eddig bármi vót:
Készen tartád a prédikációzt.
S minden madárra, a mit én elejtek,
Szemed legott egy forró könnyet ejtett.
Vadássz te is.

PIROSKA.

Ó, nincs hozzá szívem.

MARGIT.

Hogy gyöngé vagy, ezt elhiszem hiven.
De lesz-e merszed Bebekkel kiállni,
Ha bátorságod így elfújja bármi?

PIROSKA.

Lesz, esküszöm!

MARGIT.

S ha kardja eltalál?

PIROSKA.

Az ő kezétől édes a halál.

MARGIT.

Addig nem juttok. Arról én teszek!

PIROSKA.

A szívemben csak az a hang rezeg,
 A mint kérdezte: igaz-e valóban,
 Hogy Piroskánál voltam. — A manóban!
 Csak nem mondhattam, hogy ez nem igaz!
 Habár egy tisztességtudó kamasz
 Sejthetné, hogy ilyet tagadni illik!
 Megérdemled, ha arczodat pirosra
 Pofozza így a megsértett Piroska.
 (Kaczagva arczul üti magát.)

MARGIT.

Bebek szeret. Nem mondtam egyre?

PIROSKA (boldogan kezét esókol).

Mindig!...

Szeret! Én nem szeretem!... Én — imádom!

MARGIT (keblére vonja).

Nincs több ily két bolond a nagy világon,
 A ki szereti egymást mindhalálíg
 És várva vár, hogy kezdje már a másik.
 Imádják egymást gőgös büszkeséggel.
 Csatára kelnek magával az éggel.
 Szeretik egymást némán, hangtalan'...
 Szerencse, hogy a csöndnek hangja van
 S megértve egymást megvárják, a míg
 A nagy titok egyszer kipattanik.

A büszkeség elfojtja a szavuk'
 S a véletlen az ő védangyaluk.
 Mint orkán-verte, szélvész-üzte bárkák,
 A szent segélyt a véletlentől várják.

PIROSKA.

Véletlenül a véletlen velünk:
 Te vagy, felség, a mi véletlenünk.

MARGIT.

Véletlenül most nem is én vagyok.
 A véletlen most tévedt egy nagyot.
 Pipino az, de csak véletlenül.
 Ő az oka, ha minden baj elül.
 Véletlenül, no meg kéretlenül...

PIROSKA.

Két szék között majd szépen földre ül.
 Jó tréfa lesz a páros viadal.

MARGIT.

S a vége: boldog páros diadal.
 Páros: mert mind a két fél győzni fog,
 S kicserélődik mind a két titok
 S a boldogsággal párosulva már:
 A küzdő párból lesz egy ifjú pár,
 Így lesz, szivecském, így lesz, ugy-e bár?
 (Gemma futva jön a színre, Mastino utána. Zavartan megállnak.)

V. JELENET.

Margit, Piroska, Gemma, Mastino.

MARGIT.

Mi baj?

MASTINO (zavartan).

Egy őzet kergetünk.

MARGIT (mosolyogva nézi őket).

Remek!...

Mondd herczeg így: egy őzet kergetek.

Mért kergetünk?... Ugy-e kis őzikém?

(Gemma haját simogatja.)

GEMMA (zavartan).

Igen... Nem... Eh... nem is tudom biz' én.

MASTINO.

Őz volt... igen...

GEMMA (haragosan meglöki, halkan).

Nem mondtam? Észrevettek...

MASTINO.

Gyerünk, herczegnő...

MARGIT.

Ej... nagyon siettek!
Vagy úgy! Az őz! — Azt csaknem elfeledtem.
No jójj ide egy pillanatra, szentem.

GEMMA (odamegy).

MARGIT (megcsókolja, összeránczolja homlokát).
Te rózsamézzel kened ajkadat.

GEMMA.

Felséges asszony, én?

MARGIT (megfenyegeti ujjával).
Hm... Nem szabad!

GEMMA (fejét rázza).

MARGIT.

Vagy ajkát tán a herczeg úr keni?

GEMMA (gyorsan letörli az ajkát).
Az meglehet...

MARGIT.

Mért adsz csókot neki?

MASTINO.

Felség... én ajkamat sohsem kenem.

MARGIT.

Úgy is tudom. Ne is mondd azt nekem.

GEMMA.

S a rózsaméz?

MARGIT.

Az csak mese vala.

Egy jó ürügy: megtudtam általa,

Hogy nem özet kergettetek kettecskén.

De csokolóztatok, úgy-e, szivecském?

Nem baj. Ne félj, no... Nincsen benne semmi.

Nem halálos bűn csókot adni, venni.

Figyelmeztetlek mégis egyre téged:

A tűz nemcsak gyújt, ámde meg is éget.

A csalódásnak sok-sok kínja van!

Csinyján a csókkal, csinos csintalan.

Bár nincs egy-két parányi csókba semmi,

— A kis bimbó ne vágyjék rózsá lenni.

GEMMA (Mastinohoz).

Tessék az őz után egyedül menni. (Elfut.)

VI. JELENET.

MASTINO (indul Gemma után).

MARGIT.

Csak egy szót, herczeg. Hogyha jól tudom,
Bebek menyasszonya a kis hugom.
Sejted, hogy mit jelent, ha udvaromban
Megcsókolsz egy leánykát? Nemde nyomban
Készen vagy őt oltár elé vezetni?
Mert hát elvégre nem elég szeretni.
A szerelem szép hangok miriádja,
De még nem ének. Ha a pap megáldja:
E hangokból akkor szövődik ének,
Hymnus a nagy mindenség Istenének.

MASTINO.

Gemmát elvenni felség, kész vagyok,
S nincs is kárhoztató szavadra ok.
Bebekkel már ma délelőtt beszéltem,
Feláldozom Gemmaért ifjú életem.
Párbajra hívtam és ő elfogadta.

PIROSKA (felsikolt).

Nagy ég! Bebek párharczot vív miatta!

MASTINO.

Ma alkonyatkor küzdünk... S most megyek,
Hogy addig is Gemmám mellett legyek. (El.)

VII. JELENET.

Margit, Piroska.

PIROSKA (búsan).

Látod, királyném, Bebek nem szeret.

MARGIT.

Nem vívna úgy Piroskáért veled.

PIROSKA.

S Gemmáért mért vív?

MARGIT.

Ezt magam se értem.

Tán daczból... tán halálra eltökélten,

Mindenkivel, ki hívja, harczra kelne.

Nagyon megakar halni tán ökelme.

Nem egyszer, kétszer, százszor is talán...

És így veszen erőt búbanatán,

Mit meg nem gyógyít semmi nagy idő.

— Téged szeret.

PIROSKA.

S Gemmáért mért vív ő?

Gemmát szereti!...

MARGIT.

S akkor mért vív érted?

PIROSKA.

Nagy baj, királyném, ha már te sem érted.

(Bebek jön fáradtan, kimerülve, fővege homlokára lóg előre.)

VIII. JELENET.

Bebek, Piroska, Margit.

(Szünet.)

MARGIT.

Hogy vagy, vitéz?

BEBEK (összerezzén, mint a ki nehéz gondolatokból ébred fel,
keserűen kaczag).

Én?... Jól! — Rettenetesen!

Egy csöpp okom sincs, hogy kétségbe essem.

(Szaggatottan, félelmetes vadsággal.)

Szép a világ! Felséged nem találja?

Nem gondolok, biz' Isten, a halálra!

Mi a halál? Egy kéjes fuvalom,

A melynek szárnyán ül a nyugalom.

A nyugalom!... Ez, ez!... Tudj' a manó!

A nyugalom nekem nem is való.

Csak kínlódásra szültek engemet.

Érzem: nyugalom sehol sem lehet...

Jó kedvem van! Kaczagok is veszettül!

— Ha semmitől se halok meg, hát ettől!

MARGIT.

Ittál vitéz?

BEBEK.

Én? Istenemre, nem.

És mégis kábult, gőzös a fejem.

(Fejét üti.)

Úgy érzem, mintha vasból vón faragva.
Szeretném, ha legott le is szakadna,
Tán összezúzná ezt a rongy világot!

MARGIT.

Halálra gondolsz mégis! Ime látod.

BEBEK (az égre néz).

Az alkony, nézd, már vért bocsát az égre,
S úgy tetszik a világ, mint hogyha égne.
Egemre is az alkony pírja tévedt...
— Az én világom már porrá is égett!

(Szünet után.)

Bajtársaim, kik harczoltak velem
Nemes vérítta száz csatahelyen,
A kék Itáliából visszatérve
Valamit mind, de mind hozott emléke.
Ki ezt, ki azt. Ki kincseket, ki selymet:
Ki nyerget a büszkén futó keselynek...

— Emlékül, hogy Itáliába voltam
 Én onnan a tűzhányót elraboltam!
 Most itt van a szivembe... Úgy dobog!...
 És addig forr, míg megbolondulok!

IX. JELENET.

(Egy apród jön.)

APRÓD.

Felség, a sast, melyet nyilad lelőtt,
 Holtan találtuk a cserjés előtt.
 A legszebb zsákmány a vadászaton.

MARGIT.

No, ennek örülök. Megláthatom?

APRÓD (meghajol).

MARGIT (el balra).

APRÓD (utána).

X. JELENET.

Bebek, Piroska (egy fatörzsre dől).

(Hosszú szünet.)

BEBEK.

Lóránt.

PIROSKA (felkönyököl, szárazon).

Mi baj?

BEBEK.

Nem illik bár, ha mi
Készek vagyunk egy-két szót váltani,
A míg kettőnk között a harcz le nem folyt...
Nem gyávaságból, eh tanum a mennybolt,
Nem is időpazarlásból beszélek,
— Hanem, mert érzem, szóra kész a lélek.
Ma egyikünk meghal kettőnk közül,
Tán az a boldog, a ki üdvözül.
De aztán már majd nem beszélhetünk...
Pedig sok van meghánynunk még nekünk!
Ezért szólítlak.

PIROSKA.

Hát csak ki vele.
Lóránt apródnak van most ideje.

BEBEK.

Gyónjunk egymásnak.

PIROSKA.

Hát csak gyónj, barátom.
Úgy sem volt még jobb papod a világon.

BEBEK.

Öcsém, ne gúnyolj!

PIROSKA.

Én nem gúnyolódok.
Bátyám uram, nyugodtan ülj az ódon
Fatörzsek egyikére s gyónj sebessen.
Hanem ne sírj, nehogy kétségbe essem.

BEBEK (leül az egyik fatörzsre és nyilvesszővel az avart túrja).

(Szünet után).

Szerettelek, Lóránt, én még ma reggel...
S most gyűlöllek mondhatlan gyűlölettel,
Mint a rablót, mely rám üt az úton.

PIROSKA.

Eh, hagyjuk ezt. Ezt én úgyis tudom.
Oly vallomásnál nincsen ostobább,
Melyet sejtünk előre. — Nos tovább.

BEBEK.

Szereted Piroskát?

PIROSKA.

Hohó! Elég!
Nem így alkudtunk. Gyónj te csak elébb.
Vénebb vagy s így az elsőbség tiéd.

BEBEK.

Tudod-e, átkos, hogy kinek szívét
Raboltad tőlem el?...

PIROSKA.

Én Istenem!

Egy lányét. Hisz nagyon jól ismerem.

BEBEK.

Angyal volt, ördög!

PIROSKA.

Ördög nem vagyok,

A minthogy a lányok sem angyalok!...

BEBEK.

Szeretem, én imádom!

PIROSKA.

S ez lehet?

S miért titkolod úgy a szerelmedet?

Menyasszonyod van...

BEBEK.

Egy vad pillanatban

Kintől s a bosszúvágytól elragadtan

Csupán daczból jegyezhetém el őt.

S jobban imádom most, mint azelőtt!

Lelkéhez nem volt hozzáfogható!

Fehérebb volt, mint most hullt tiszta hó,

A míg, te gaz, elvetted az eszét!

PIROSKA.

Lesták azt mondaná: az ily beszéd
 Nagyon parasztos. — Az én válaszem:
 E sértést sem viszed el szárazon.
 Én gaz vagyok? S miért? Jó. Mondanám,
 Ha fejét elcsavartam volna tán.
 Habár — s tanuld meg ezt, Bebek barátom —
 Csak azt csavarhatod e szép világon,
 A mi magától is csavarodik.
 Másképp csavarhatod azt holtodig.

BEBEK.

A hóra sár esett!...

PIROSKA.

Valóban, így lett!
 S ha nem csalódom, Bebek György — irigyled!

BEBEK.

A földre hullt egy csillag, le a porba!
 Egy lilium mocsárba leomolva!
 Egy napsugár, a mely a sárba hull.
 Egy szent ima, mely rút kacajba ful. —
 Alacsony lélek, hallod? Érted-e?
 Ez lett Piroška szive végzete!...
 — S te szereted? Most gyónj te!

PIRÓSKA.

Szeretem!

Őszinte szívvel, híven, melegen!

S önzőn, a mint te szeretted magad'!...

BEBEK (fellélegzik).

No, csakhogy kis vigasztalás akad!

Ez az, mért véled szólni kívánok.

... Ha elhagyom e rút árnyékvilágot,

— Mert úgy lesz: érzem; úgy lesz: akarom! —

Legyen tiéd az én szép angyalom!

Vedd el Piroskát s légy boldog vele...,

PIROSKA (fejét rázza).

Lóránt apródnak nincsen ideje

Feleséggel s gyerekekkel bibelődni.

Én nálam úgyse volna miből főzni!

BEBEK.

Hogyan!... Nem értelek... Nem veszed el?

PIROSKA.

Nem.

Egy apródnak ez kész veszedelem.

Hogyan nevelhet egy királyi apród

Kilencz-tíz gyermeket s hozzája: aprót!

Kidobnak az udvarból Istenemre!

Az ilyen tréfa nincs nekem inyemre!...

BEBEK (kardjára üt).

No jó! Eleddig úgy terveztem én,
Hogy én maradok a párharcz terén,
De most!... Szavamra, nem leszek fukar!...
Vagy száz csapástól vérzesz el, czudar!

PIROSKA.

Azt meglátjuk majd! Megküzdök veled...

(Félre.)

Nagy Isten áldva légy, szeret, szeret!

(Kürtszó minden oldalról.)

BEBEK.

A vadászatnak vége. Szól a kürt.

PIROSKA.

Mi vívunk, ha az udvar összegyűlt.
Csak arra kérlek: végezz egy csapásra,
Hogy simán menjek majd a másvilágra,
— Nem szeretem az akadályokat.
A homlokomra ne hasíts lyukat;
Az arczomat kiméld, mint én kimélem;
Ne borotváld meg éles szablya-élen.
Vérrel ne piszkítsd. Nem azért mosakszom,
Hogy egyszerűen bevérezd az arczom.
De legfőképp kiméld az orromat,
Mert abból vágni úgyse tudsz sokat.
Ügyelj, hogy kardod lábam' meg ne vágja,

Hadd tánczolok majd át a túlvilágra.
 A derekamat éppen meg ne bántsd,
 Hogy karcsúságom ne érhesse gáncs.
 A kezemet meg el ne merd találni!
 Kár volna érte: nézd milyen parányi.
 Bátyám uram, csak annyit mondhatok:
 Tiéd a szívem, — azt átszúrhatod.

(Mastino jön.)

XI. JELENET.

Előbbiek, Mastino.

MASTINO.

Bebek uram, mint látom, itt az est.
 Az alkony mindent vérpirosra fest.
 Párharczhoz illő most a pillanat.
 Én kész vagyok. (Kardjához kap.)

BEBEK.

Türtőztessd csak magad.
 Előbb vele vívok. Ha elesem,
 Felesleges küzdésünk teljesen.

(Gita és Poháros jönnek.)

XII. JELENET.

Előbbiek, Gita, Poháros.

POHÁROS (Gitához sűgva).

E' mégse járgya, hogy e ménkü erdön
 Nem leltünk egy helyet se, hol kesergön
 Egymás nyakába borulhattunk vóna!
 Még pillanat se vót a pásztoróra,
 Egy szarvas, egy őz gyütt rohanva már
 És a fülünkbe böögött a szamár!
 És ép azért nem is az én hibám,
 Hogy még most sem csókoltalak, Gitám,
 Édös, szerelmes, szép, picziny gidám.

GITA.

Miért beszél ily hangosan kigyelmed?
 Azt kell hinnem, hogy az esze is elment.

POHÁROS.

Még nem mönt el, de sok mán nem hibádzik.
 Mert hát e házasság olannak látszik,
 Hogy mindig csóktalan az állapot.

GITA.

Tűrjön kelmed, ha eddig várhatott.

POHÁROS.

Mint az ökör, míg nem jut legelőhöz.

— Többé sohsem mék Istenemre nőhöz!

(Jön Lajos, Margit, Gemma, urak, hölgyek, apródok és az előbbiek.)

LAJOS (balra néz a színpalak közé).

Lesták sietve jön. Fut, Istenemre!

Ő felvidít. Ma nyíl nem volt kezembe!

Nem értem, hogy mi bajom. Ámde ő,

Kaczajra készít, ha csak közelbe jó.

(Lesták jön sietve, hajtókkal, a kik az elejtett sast és a vadkant hozzák.)

XIII. JELENET.

Előbbiek, Lesták és hajtók.

LAJOS.

Finoman, Lesták mester... Ejnye lassan...

LESTÁK.

Engedje meg felség, hogy megmutassam

A két legszebb zsákmányt.

LAJOS (igent int).

Földes Imre: Daczos lelkek.

LESTÁK (felkapja a sast és megforgatja feje fölött).

E madarat,
A melynél szebb az erdőn nem maradt,
Felséges asszonyunk ejtette el.

LAJOS.

Remek! — A vadász csókot érdemel!

(Megcsókolja Margitot.)

S e vadkan!... Ah, mi szép!

LESTÁK.

Csodás!...

LAJOS.

Megállj!...

Ki lőtte?

LESTÁK.

Ő felsége a király!

LAJOS (ránéz, visszafojtja a nevetést).

S egygyel több pompás vadbőr gyűjteményem.
A legszebb lesz a földön így, remélem.

LESTÁK.

Valóban. Én így sejtem már előre.
Van most húsz farkas, ötven medve bőre,
Száz rókabőr s vadkanbőr is elég.

LAJOS (fogát szívjá).

Igen?... Ez szép?... — Halljad tehát derék
Mester parancsomat s kövesd vakon:
A bőröket dobd ki az ablakon!

LESTÁK (megrökönyödve).

Az ablakon?... Ah, kincsetérő bőrök!

LAJOS.

Ne lássak több bőrt, ha kedves a bőröd.
Bár mind, de mind, ez egy kivételével,
— Emlékszem tisztán — én magam ejtém el,
Gyanusak most már s többé én ne lássam!...

LESTÁK (kétségbeesve).

Felség; kegyelmet!

LAJOS.

Tanuld meg alássan,
Hogy a király, ha még olyan király is,
S ha a hatalma százszorozva száz is,
Ha nem fog fegyvert, — nem löhet vadat...
— Ne mondj ilyen vadat s hord el magad!

LESTÁK (félre).

Szép! Nézni sem merek már a királyra!
Mester, te finoman le vagy pipálva!

(Dühösen orron üti a vadkant és a bokrok közé bújik.)

MARGIT (Lajoshoz, lassan alkonyodik).

Férjem, te bús vagy, ó, ne vedd zokon,
Úgy látom: bánat ül homlokodon.

LAJOS (végigsimítja homlokát).

Nem bánat az, csak gond, csak röpke árnyék.
Úgy érzem, mintha újra harczba szállnék
És gondolatban már tervezgetek...

(Bebekhez megy, Piroska Margithoz).

— Úgy-é, vélem jössz újra, jó Bebek.

BEBEK.

Ha addig élek...

LAJOS.

S mért ne élj?

BEBEK.

Ki tudja,
Hol és mikor kanyarog a végzet útja.

LAJOS.

Megint e bús hang, én derék vitézem!
Tán most sem érzed jól magad egészen?

BEBEK.

Eh, semmi bajom.

LAJOS.

Gyöngé vagy talán?

BEBEK.

Sohsem valék erősebb.

LAJOS.

Igazán?

BEBEK.

Tegyünk egy próbát. Meggyőz, ha kiállom.
Engedd meg nékem, én nemes királyom,
Hogy harczot vívjak egyik jó vitézzel.

LAJOS (fejét rázza).

Megengedném, de oly sötéten nézel...
Csak a szemed ne égne oly furán.

MARGIT.

Ne tiltsd. Lovagi-torna lesz csupán...
Csak tréfa...

BEBEK (fursán nevet).

Tréfa.

LAJOS.

Úgy nincs ellenemre.
S ki lesz a küzdőtársad?

BEBEK.

Istenemre!

Azt is kell még kerítenem (az urakhoz). Urak!
Kik mérnék össze vélem kardjukat?

MASTINO (előlép).

Én kész vagyok.

POHÁROS (meglőki Bebeket).

Ez a keztyűs betyár.

PIROSKA (Mastino elé ugrik).

Hopp, én is itt vagyok Bebek, megállj!

BEBEK.

No jó, először jőjj hát te ide.
Cseréljünk tollbokrétát sebtibe.

(A színen lévők félkörben állanak, közepén egymással szemben Piroska és Bebek. Mindketten leveszik fővegjükről a tollbokrétát és kicserélve őket feltűzik. Kardot rántanak.)

LAJOS.

Megálljatok!
Ez ifjú lovagot nem ismerem.

PIROSKA (térdet hajt).

Lóránt apród vagyok.

MARGIT.

Új apródom. Bebek legjobb barátja.
Neki köszönheti csak életét. (Bebekre néz.)
Örül is néki, azt mindenki látja.

LAJOS.

Csak a szeme ne volna oly setét.

MARGIT.

Két héten át ápolta Bebeket.
Legjobb barátok.

PIROSKA (súgva meglöki Bebeket).

Hallod? Ne neked!

BEBEK (a kit Lóránt dicsérete láthatólag bánt, türelmetlenül).
Eh, harczoljunk! .

LAJOS.

Felállni, egy-kettőre!

(Piroska és Bebek szemben állnak, kinyújtott karddal.)

LAJOS (szünet után).

Isten nevében! Harczra fel! — Előre!

(Bebek és Piroska pár pillanatig vívnak, a kardok össze-össze
csapnak. Bebek erős csapásra készül; felemeli a kardját.)

MARGIT (hirtelen).

Piroska, jójj csak!

BEBEK (felkapja a fejét).

Ah!... Piroska itt?

MARGIT.

No jójj, Piroska! Sűgok valamit.

PIROSKA (Margithoz fut).

Parancsolsz felség?...

BEBEK (leereszti kardját, megrázkódik).

Mit?... Piroska?... Lóránt?...

(Mindnyájan meglepődve nézik a jelenetet.)

(Percznyi szűnet.)

BEBEK.

Te volnál... te... Piroska... Csakugyan?

PIROSKA (lekapja a parókát, kardjára tűzi).

Eh, vívjunk már, jó nemzetes uram...

BEBEK (elejti a kardját, hebegve).

Ezt nem tudom... Ezt nem tudom... Nem

(Piroska elé térdel.) [értem...

Csak azt tudom... csak azt értem, hogy térden

Állok... s látom... és nézem... egyre né-

(Felugrik, Margithoz.) [zem...

Enyém?

MARGIT.

Tiéd...

PIROSKA.

Igen, tiéd egészen!

BEBEK (átöleli, megcsókolja).

Én édes szentem! Én menyasszonyom...

MASTINO.

Ha így vagyunk, úgy én azt gondolom,
A mi vivásunk majdnem czéltalan.

BEBEK.

És ép ezért, add vissza a szavam.

MASTINO.

Előbb add vissza Gemmát.

BEBEK.

Visszaadtam.

MARGIT (Mastinóhoz és Gemmához).

S most ti is csókolózhattok nyugodtan.

POHÁROS.

Mindenki csókolózik!... A pokolba!
Én sem vagyok a jónak elrontója.

Gyere Gitám, szerelmes gerliczém.
 Nem várok mán, megcsókollak biz' én!
 Bebek uram mán házasságra kész
 S a sáfár-állás Pohárosra néz.
 S így nincs okunk, Gitám, már titkolódnunk.
 — Be is jelentem, hogy mi csókolódnunk.

(Gitára mutat.)

A feleségöm, s én vagyok Poháros,
 Ki nőhöz ment és attú kezdve páros.

BEBEK (Piroskához, kit átölelve tart).

Enyém vagy, csak enyém, te tiszta lélek!
 Szeretsz-e, édes?

PIROSKA.

Ha nem szeretnélek,
 Nem csókolhatnál s én nem ölelnék.

BEBEK.

Mit elveszíték, újra megtalálom.
 Elszállt a kétség, mint egy lázas álom!
 Volt benne kín, volt búbánat temérdek...
 Most mindent értek!

LAJOS.

S én semmit sem értek.

MARGIT.

Majd elmesélem, várj csak a sorára.

BEBEK.

Az esküvőt megüljük nemsokára.

(Pipino Csór karján sántítva jön.)

XIV. JELENET.

Előbbie, Csór és Pipino.

MARGIT.

No lám, Pipino...

BEBEK.

Istenemre: santa!

CSÓR.

Bármily részvétet érezek iránta,
Nem szégyenlem, hogy megsebeztem őt.
Párharczot vívtunk éppen az előbb.

LAJOS.

S miért?

CSÓR.

Azt hajtja már vagy két hete,
Hogy a fehér lilium — fekete.

PIPINO (morogva).

Vessz meg bolond! (Meglátja Piroskát és Bebeket).

Piroska... és Bebek?...

Egymást ölelve?... Ah, hisz ez remek!...

Köszöntelek!...

MARGIT.

Jó Pipino uram,

Bármily jó szemmél nézlek itt ugyan,

Úgy gondolom: a mi hazánkba' néked

A levegő nem hoz jó egészséget.

S Itália oly szép, ah oly kies...

Csór.

Magyarul: Menj haza! Hanem siess!

MARGIT.

De hogy szavamban ne sejts haragot,

Emlékül egy szép paripát adok.

Csór.

Szép emlék lesz, mert szépen hazavisz.

Szavamra, elfogadnám magam is!

MARGIT.

Lesták mestertől kaptok mind a ketten.

CSÓR (meghajol).

Köszönöm.

PIPINO.

Én is. — Majdnem elfeledtem.

PIROSKA (Bebekhez).

Boldog vagy?

BEBEK.

Boldog? — Ó, még kérddheted?

PIROSKA.

Csak a királynénak köszönheted.

BEBEK (Margit elé térdel).

Az ég adjon soká erőt s hatalmat! (Kézét csókol.)

MARGIT.

Megmentéd férjemet. Im: a jutalmad!

PIROSKA (Margit elé térdel).

Én jóltevőm!...

MARGIT (megcsókolja).

Te százszorszép menyasszony!

GEMMA (Margit elé térdel).

Haragszol még rám?

MARGIT (megcsókolja).

Ó, dehogy haragszom,
Hisz most szabad már csókolódznotok.

POHÁROS.

Patvarba! Néköm tetszik a dolog!
Mindenki térdel. Jőjj, kis feleségöm,
Ily térdelhetnéköm nem volt már rigön!

GITA.

Hát térdeljünk, ha úgy kívánja kelmed.

(Mindketten Margit elé térdelnek.)

MARGIT.

S ti mit akartok?

POHÁROS.

Csak egy kis türelmet,
Hogy elmondhassam: mért is térdelünk.
Fölséges asszony nagy jót tett velünk,
Hogy nagyuramnak feleségöt szerzett.
Így mán kapunk kis házat is, mög kertet.
Sáfár löszök s a feleségöm néköm
Csak aztán lészön majd a feleségöm.

LAJOS (vállát vonja).

Hiába!... Rejtély, mit ezek csinálnak.

MARGIT (mosolyog).

A titok zárát én majd megnyitom...

LAJOS.

Ó, látom, hogy szeretnek, hogy imádnak
Én szép királyném! Édes Margitom!

(Megöleli, megcsókolja.)

(Függöny.)

IV.

CHARITAS

TÖRTÉNETI SZOMORUJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

VÁRADI ANTAL

V.

ILONA KIRÁLYNÉ

TÖRTÉNETI DRÁMA HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

ENDREI ZALÁN

VI.

IV. ISTVÁN

TÖRTÉNETI TRAGÉDIA ÖT FELVONÁSBAN

Irta

SOMLÓ SÁNDOR

VII.

SZENT MARGIT ASSZONY

SZOMORUJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

VÁRADI ANTAL

VIII.

A KIRÁLY ARÁJA

VERSES VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

IX.

A KIRÁLYNÉ

TRAGÉDIA HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

X.

DACZOS LELKEK

VERSES VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

Irta

FÖLDES IMRE

★

Minden egyes kötetnek ára 2 korona.

Megrendelhetők:

a Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó
hivatalában

(Budapest, V. Akadémia-utca 2. sz.)